Ն՝ 2000

1884 ԱՊՐԻԼ 8—9—10—11 ԲԱԶԱՐ-ԲԱԶԱՐ ԷՐԹԼՅԻ—ՍԱԼԸ—ՀԱՐՇԷՆՊԻՀ

ՍԼԲԻՉՈՆՅԻ ՄԷՆԷ

ԹԷՐՃԻՄԱՆԸ ԷՖԲԵՄ

ՊԷՎՈՏՏՐ ԲՈԼԻՍԹԻՖԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՊԷԼԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԽԻԼԻՅԻ ՀԱՄԻ ԵՎ ՎԱՄԻ ԿԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԱՊՈՆԷ ՓԻՏԱԹԼԱՐԸ

Մէհիտիյէ 20 պրուչան

ՍԹԱՄՊՈԼ ԻԶԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 200 պրչ.
Ալթը այլըգ . . . . . 105 »
Իւչ այլըգ . . . . . 55 »

ՎԻԼԱՅԱԹ ԻԶԻՒՆ

Բոսթա իլէ իրսալ օլունաճակլար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . . . . 240 պրչ.
Ալթը այլըգ . . . . . 125 »

40 ԲԱՐԱ

ԻԼԱՆԱԹ ՓԻՏԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթրը իչիւն

1 վէ 2 վէ 3ԻՆՃԻ սահիֆէյէ . . . 5 պրչ.
Ձիւնճիւ սահիֆէյէ . . . . . 2 »

ԻԹԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ուսուլը սարրաֆիյէյէ այիտ իլանաթ.

2 վէ 3ԻՆՃԻՒ սահիֆէյէրէ . . . 6 պրչ.
Ձիւնճիւ սահիֆէյէ . . . . . 4 »

Զիյատէ միւտէթի իչիւն իլանաթա այլը բազարլըգ օլուր։

Մէվսիմը նաֆիյա տայիր պէնալէր մէճճանէն գապուլ օլունաճակ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճակ տըր։

ԿԻԻՆԻԻ ԿԷԶՄԻՇ Ն՝ 5 ՂՈՒՐՈՒՇ

Խմբագրատեղի, հէյէթը թանէրիրիյէսի վէ մաթպասը, Սթամպոլա Պապը Ալի ճատէսինէ նումէրո 20 խանէսէ տիր։ — Կազէթանըն ուսուլը իտարէ վէ թանէրիրիյէսինէ այիտ քէսաֆիֆէի մէվսատ հագգընա Միւտիրի կազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունաճակը կիսի։ Քէսաֆիֆէի մէքթուպիյատին տախի անան նամանա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իսէր։

ԿԻՒՆԵԻԻՔ ՀԱՎԱՏԻՒ

ԲՐԷՆՆ ՐՕՏՕԼՖ ԻԼԷ ԲՐԷՆՆԷՍ ՍԹԷՖԱՆԻ

Միւշարէլէյհիւմա հաղարաթը-ներն իւչ տէօրթ կիւնաէն պէրու չէհրիմիզատ վուգու պուլան սէյահաթլարը խիւլասա վէճհ իլէ աթիտէ պէհան օլունուր։

Ճոսա Էրէնէ

Բրէնն Բօտօլֆ վէ զէվճէսի՝ Եէվմր մէգքիւր սապահըսը պիր հաղ վաբօրը իլէ Իսկիւտարա կէչէրէք, հիւսնի սուրէթլէ գապուլ օլունտրգտան սոնրա էվվլէճէ հաղրլանմըշ օլան Մապէյն արապարընա բաքիպէն Պուլկուրու գարիյէսինէ վէ Զամբճայա կիթմիշէր վէ օրատան Պէյլէրպէյի սէրայընա էնիպ պիր միւտէթ իսթիրահաթատան սոնրա, երինէ վաբօր իլէ Պէյիքթաշ սէրայընա վէ օրատան տա երլտրգտա իգամէթլէրինէ թախսիս պուլրուլմըշ օլան Շալէ քէօշքինէ պիլզիմէ էօյլէն թաամընը իթմիշէր տիր։

Միւշարէլէյհիւմա՝ թաամտան սոնրա երինէ Պէշիքթաշա ինէրէք, պիր ֆաղ վաբօրը իլէ թօբխանէյէ կիթմիշէր վէ թօբխանէ նազրը Ալի Սաիպ բաշա հաղրէթլէրի իլէ թօբխանէ էրքեանը քիրամը թարաֆընտան խսթիգպալ օլունմըշլար տըր։

Բրէնն վէ Բրէնսէս՝ թօբխանէնին թօր վէ թիֆիքէնք ֆապրիգալարընը վէ միւճէտտէտ թօբլարը կէօզտէն կէչիրտիքտէն վէ կէօրտիյիս ինթիզամու թէհարէթտէն տօլայը պէյանը սէմնունիյէթ վէ թէշէքքիւր իթտիքտէն սոնրա, հարէքէթ իտէճէյի սըրատա, միւշարէլէյհ Ալի Սաիպ բաշա հաղրէթլէրի՝ պիր եատիկեաբ օյմագ իւզրէ թօբխանէտէ եաբըլմըշ օլան զայէթ միւզէյեէն վէ Շէր աթէյլի պիր չիֆթ տապանճալարը գապուլ էյլէմիշ տիր։

Պատէհու Բրէնն վէ Բրէնսէս թօբխանէտէն վաբօրա բաքիպէն Պահրիյէ նէզարէթինէ պիլզիմէ, Պահրիյէ նազրը Հասան բաշա վէ ուսում էրքեանը պահրիյէ թարաֆընտան քէմալը հիւմէթ վէ թապիմ իլէ խսթիգպալ օլընմըշլար, վէ օրատա տախի ֆապրիգալարը կէզտիքտէն սոնրա Ալնալը Գավագ հավուզընտա տէրտէսթը ինչ պուլունան Հոֆէյէ զըրհլըսընը տախի նազարը մուայէնէտէն կէչիրմիշէր, վէ հէր թարաֆտա կէօրիւնէն ինթիզամտան տօլայը նազրը բաշա հաղրէթլէրինէ արը մէճմունիյէթ էյլէմիշէր տիր։

Մուշարէլէյհիւմա՝ օրատան տախի պիր ֆաղ վաբօրը իլէ Գարաքէօյ չգրզպ, էվվլէճէ օրատա հաղրը իտիլմիշ օլան Ֆայթօնարա բաքիպէն Ղէյլիքուրու գարիյէսինէ վէ Զամբճայա կիթմիշէր վէ օրատան Պէյլէրպէյի սէրայընա էնիպ պիր միւտէթ իսթիրահաթատան սոնրա, երինէ վաբօր իլէ Պէյիքթաշ սէրայընա վէ օրատան տա երլտրգտա իգամէթլէրինէ թախսիս պուլրուլմըշ օլան Շալէ քէօշքինէ պիլզիմէ էօյլէն թաամընը իթմիշէր տիր։

Միւշարէլէյհիւմա՝ թաամտան սոնրա երինէ Պէշիքթաշա ինէրէք, պիր ֆաղ վաբօրը իլէ թօբխանէյէ կիթմիշէր վէ թօբխանէ նազրը Ալի Սաիպ բաշա հաղրէթլէրի՝ պիր եատիկեաբ օյմագ իւզրէ թօբխանէտէ եաբըլմըշ օլան Շալէ քէօշքինէ պիլզիմէ էօյլէն թաամընը օրատա իթմիշէր, վէ պիր մուշ վաբօրը իլէ Թաամանթիա իսքէլէսինէ չզգարագ, օրատա իհզար խրիլէն պէկիրէր իլէ եէտի գուլէ, թօրգաբու վէ մահալը սահբէրի կէզմիշէր տիր։

Բաղրէ էրնէք

Բրէնն վէ բրէնսէս հաղարաթը եէվմը մէգքիւրտէ մայէթլէրի իլէ պէրապէր մախսուսէն թային օյունան վաբօրլարա բաքիպէն Պէյգօգա պիլզիմէ, մահալլի մէմուրիրը հիւքիմէթ վէ պէլտիյէսի թարաֆընտան քէմալը թաազիմ իլէ խսթիգպալ օլունտուգտանսոնրա Պէյգօզ քէօշկիւնէ ազիմէթ վէ օրատա պիր միւտէթ արամ իտէրէք իչա տէտէ տաղընա գատար կիթմիշէր, վէ ավէթլէրինտէ Պէօյիւք տերէյէ կէչէրէք, գարիյէի մէգքիւրտէ վագը Ավսթրիա սէֆարէթինտէ վէրիլէն զիյաֆէթտէ հաղրը պուլունմուշլար տըր։

Եէվմը մէգքիւր ագշամըսը տախի միւշարէլէյհիւմանընն չէրէֆինէ Մապէյնտէ պիր զիյաֆէթ քէշիտէ պուրլուլգ, պունտա Բրէնն վէ Բրէնսէս՝ թարաֆը հաղրէթը Բատիշահտէն քէնտիլէրինէ իհտա պուրլուան թաճարը համիլ օլտրգլարը հալտէ զիյաֆէթը մէգքիւրտէ հաղրը պուլունմուշլար տըր։

Իչպու զիյաֆէթտէ, Շահզատէկեան հաղարաթը իլէ պիճիմճէ վիւքէլի ֆիհամ վէ Մապէյն օյիւք մէմուրիյնի վէ միւշարէլէյհիւմանընն մայէթլէրի վէ տիկեր պաղը զէվաթ հաղրը պուլունմուշլար տըր։

Ս—ԼԸ

Տիւնքի սալը կիւնիւ տախի Արշիտիւգ Բօտօլֆ վէ զէվճէսի սաաթ 3 բատտէլէրինտէ 4 աթը Մապէյն արապասընա բաքիպ օլտրգլարը վէ մայէթլէրի տախի 2 աթը տիկեր արապարտա պուլունտրգլարը հալտէ Սթամպօլա կէչէրէք, Սուլթան Մահմուտ թիւրպէսինի թաամաշա իթմիշէր, վէ պատէհու Սուլթան Պայազիտ ճամիսինէ կիտերէք օգունան գուրանը տինլէմիշէր վէ ճամիտէն չգոտգլարընտա պաղը թէսպիհլէր սաթըն ալմըշլար տըր։

Բրէնն վէ Բրէնսէս պատէհու Պաղը Սերասքերիյէ պիյազիմէ, հավլիտէ պիր գաչ պէօիւք ասաքիր սաֆպէսթէի իհթիրամ օլտուղը հալտէ Ղազի Օսման բաշա հաղրէթլէրի վէ սաիր իւմէրա վէ զապթան թարաֆընտան իսթիգպալ օլունըպ, Սէրասքերլիք օտասընա կէօթիւրիւմիշէր տիր։ Մուշարէլէյհիւմա՝ պուրատա տախի խիլէն իքրամը գապուլ իսթիքբալ գաֆատա վագը տաիրէի բատիշահկի վէ սաիր տէվաիրի կէտիքտէն սոնրա, օլ պատտէ բաշալ միւշարէլէյհէ պէյանը թէշէքքիւր իլէ, արապարտա պինմիշլեր վէ Սիրքէճիյէ ինէրէք պիր հաղ վաբօրը իլէ Մէր-հաբա ավէթլէ էօյլէն թաամընը թէնավիլ պուլուրմըշլար տըր։

Թաամտան սոնրա Ֆօլմապաղչէյէ չզգրզպ արապարտա բաքիպէն Պէյօղլունտա կէզմիշլեր վէ սոնրա Եըլտրզ սէրայընա ավէթլէրինտէ Բրէնսէս՝ Հարէմը Հիւմայունա կիրմիշ տիր։

Սաաթ 11է տօղրու Բրէնն Բօտօլֆ հաֆիֆ իւնիֆօրմասընը լապնս օյտուղու հալտէ Շալէ քէօշքինտէն 4 աթը պիր արապայա բաքիպ օլմուշ վէ Մապէյնէ ազիմէթ իտէրէք զաթը հաղրէթը Բատիշահի իլէ ըսմը վէտայը իլֆա էյլէմիշ վէ պու միւգաթտա Ֆատրագամ վէ խարիճիյէ նազրը բաշալար հաղարաթը հաղրը պուլունմուշլար տըր։

Պատէհու Բրէնն վէ Բրէնսէս՝ Մէրմէր վաբօրընա կիտերէք կէճէ սաաթ 3 բատտէլէրինտէ Պրուսայա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմիշլեր, վէ հարէքէթ իթմէզտէն էվվէլ, սուտուր իտէն պիր իրատէի Սէնիյէ ահքեամրնճա քէնտիլէրի իլէ պէրապէր Պրուսայա կիտէճէք օլան Սէրվէր վէ Ալի Բիզա Բաշալար հաղարաթընա իքրամէն վաբօրտա պիր զիյաֆէթ քէշիտէ պուլրուլմուշ, վէ պունտա վիւքէյի ֆիհամ հաղարաթըյա սիւֆէբանն պազրարը տախի հաղը պուլունմուշ տըր։

Իչպու զիյաֆէթ վէ հարէքէթ միւնասէպէթիյլէ էանի թաամտա Մէրմէրտ վէ պաղը սէֆարը Հիւմայունտան էնվաի հավա ֆիշէնքլերի աթըլարագ, իճրան չէհրային իտիրմիշ տիր։

Միւշարէլէյհիւմա՝ պու սապահ սաաթ 9 պուչուգ բատտէլէրինտէ Մուտանիյա պիլ միւսէլէվալի վէ տէֆթէրտար հաղարաթը վէ մէմուրիրը սաիրէի վիլայէթ ճանիպինտէն խսթիգպալ օլընտրգտան սոնրա Պրուսայա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմիշ վէ սաաթ 2յէ չէրեէք գալարագ Պրուսայա տախի օյմալարը մուգարրէր պուլունմուշ տըր։

Միւշարէլէյհիւմա՝ Պրուսայը պիր ազ տօլայտրգտան սոնրա էօյլէնտէ քէշիտէ օլունաճագ միւքէմմէլ պիր զիյաֆէթտէ պուլունաճագլար վէ թաամտան սոնրա երինէ շէհրի պիր ազ տօլայտրգտան սոնրա ագշամ իսթիհ Մուտանիայա կէչէճէքլէր վէ ագշամ թաամընը քէնտի վաբօրլարընտա թէնավուլ իտէճէքլէր տիր։ Կէճէ վաբօր հարէքէթ իտէճէք վէ Եարընն սապահ էրքէն պուրայա միվասէլէթ էյլէյէճէք տիր։

* *

Բրէնն Բօտօլֆ իլէ զէվճէսինին բապար կիւնիւ Պէօյիւք ատայա կիտէճէյի միւնասէպէթլէ կէրէք հիւքիւմէթը մահալլիյէ վէ կէրէք պէէտիյէ վէ էհալի թարաֆընտան բէք չօգ հայբրլըգլար կէօրիւլմիշ, վէ հաթթա ատա էհալիսինին արզուսը մուճիպինճէ, Բրէնսէսէ թագտիմ օլունմագ իչին ատանընն գայմագամը թարաֆընտան 2 արշընն պօյունտա վէ 1 պուչուգ արշընն էնինտէ վէ իզէրինտէ չիչէքլէ միւշարէլէյհանընն իսմի միւնագգաշ պիր չիչէք պուքէթի եարտրբրլմըշ իսկ տէ, եէվմը մէգքիւրտէ չիտտէթլէ էսմէքտէ օյան լօտսս բիւգկաբը, վէ բրէնսէսի տախի տէնիզ թութմագտա օյմասը հատէպիյէ, ճէգերէի մէգքիւրէյէ կիտիյէմմիշ տիր։

Պունտան իւզերինէ մէգքիւր պուքէթի իլէ տիկեր քիւչիք պուքէթէր Մապէյնէ իրսալ օլունարագ Բրէնն վէ Բրէնսէսէ թագտիմ գըլընմըշ տըր։

Բրէնս վէ Բրէնսէս Պրուսատան ավէթլէրինտէ Պէօյիւք ատայա կիտէճէքլէրինի վատ վէպուքէթլէրէտէն մէճճուն օյտուգլարընը պէյան էյլէմիշէր տիր։

Միւշարէլէյհանընն Մուտանիատան Պրուսայա կէօթիւրմէք իչիւն Մուտանիայա Մապէյն ապրապարընը կէմտէրիլմիշ տիր։

Ավսթրիա սէֆարէթի պայթէրէճանը Մ. Գալա էվվէլքի ագշամքի գիյաֆէթը Օէնիյէտէ իքնճի ռիճիպէտէն պիր գըթա Մէճխարէ ճիչանը իհանա պուլրըլմըշ տըր։

Բրէնն Պէրբրէնսէ՝ կէչէն բէնճէնպիհ կիւնի չարշուի քէպրրի հիրը թէշրիֆիրինտէ Մաթպասի ամիրէ բուգնամէճիհի Սարաֆին էֆէնտինին պիրատերի Օննիկ էֆէնտինին մէգքիւր չարշընտա Գալանճրար ճամատէսինտէ 104 վէ 106 նումէրօլը իչէմճէճի տիւքքանընընը տախի թէշրիֆ պուլյուրտուգլարընտան, մումաիլէյհ թարաֆընտան Բրէնսէ պաղը իշլէմէլէր թագտիմ գըլընտրը կիպի, Բրէնսէս Սթէֆանիյէ մախսուս ալաթուրգա օյարագ իմամ իթտիրիլէն պիր չիֆթ խալիս սըրմալը բանթուֆկա տախի Բրէնսէսէ արզ ու գապուլը նիյազ օլունմաղա, Բրէնսէսը Միւշարէլէյհա՝ մէգքիւր բանթուֆկայը գապուլ պուլուրմուշ վէ սըրմա իշլէմէկի պաղը մամուլաթը Օսմանիյէնին տախի լիճէճիլ մուալէնէ Ավսթրիա սէֆարէթխանէսինէ կէօթիւրիլմէսի էմր պուլրուլըզընտան, մամուլաթը մէգքիւրէ տախի սէֆարէթխանէյէ կէօթիւրիլէրէք, ումում հէյէթը սէֆարէթ հաղը պուլունտրգը հալտէ, թէմաղա պուլրուլուգ, մումաիլէյհ Օննիկ էֆէնտիյի չայէսթէի թահսին վէ ագիրին կէօրմիշ օյտուգլարընտան, քէնտիսի տախի պու պապտէ մաղհար օլտուղը լութֆտան տօլայը Բրէնն հազրէթլէրինէ պիր գըթա թէշէքքիւրամէ թագտիմ իթմիշ տիր։

* *

Ճումաա կիւնիւ Բրէնն վէ Բրէնսէս իլէ մայէթի արապարլա բեազրտխանէտէն ավէտէթ ատր իքէն, Բրէնն իլէ Բրէնսէսին արապասը տէօրթ աթը օլտրգընտան եօգուշ եօգարը չզգրզպ, ֆագաթ մայէթլէրինին արապարը իքիյէր աթը օլմաղա, հայվանար չէքէմմիշ, վէ պունուն իւզերինէ բաքիպ օլանլար եօգուշրի պիր խալի գըսմընը եայա երիւրիմէյէ մէճաուր օլմուշ օյտուգլարընը ժ—ոբնալ ոը Գանանդիէ. եաղըյար։

* *

Բուսիա սէֆիրի Մ. Նէլիտօֆ՝ կէչէն ճումա կիւնիւ Բուպար իչիւն տէ Ալագ Ուրբաթ օյմագ հասէպիյլէ, սիւֆէրաի սաիրէ կիպի Ավսթրիա սէֆարէթինէ կիտիպ Բրէնն Բօտօլֆա բէքմէն զիյարէթ իտէմմիշ իսկ տէ, ագշամ սիվիլբուպա իլէ սէֆարէթը մէգքիւրէյէ պիլ ազիմէ Բրէնն թարաֆընտան գապուլ օլունմուշտը։

* *

Զաթը հաղրէթը Բատիշահի թարաֆընտան Արշիտիւգ Բօտօլֆա իլէ գրթա ալոմ թագտիմ գըլընմըշ տըր։

Պունլարդն պիրինտէ Մապէյն իլէ Պապը Ալի պէօիւք մէմուրլարընն բէսմէրիվէ իքնճիսինտէ մէմալիքը Օսմանիյէտէ եէր եէր կիրիկն էլպիսէրէրին շէքլու պիշմի, վէ իւչունճիսինտէ Պօղազ իչինին էքսէր մէվգըլէրինին բէսմէրի մէվճուտ իմիշ։

Իչպու իւչունճիս ալպօմտան եաղընը իւչ ատէտ պուլունուպ, պունուն պիրի նէզտը հաղրէթը Բատիշահտէ մահֆուզ օլտրգը կիպի, իքնճիսի էվվէլճէ Ալէմանիա իմբէրաթօրունա վէ իւչունճիսիստէ պու քէրրէ Բրէնն Բօտօլֆա իհտա պուլրըլմըշ տըր։

* *

Զաթը հաղրէթը Բատիշահի՝ Արշիտիւգ Բօտօլֆ իլէ զէվճէսինէ իքրամ ու բիայէթ իտիլմէսի իչիւն իթա պույուրտուգլարը է-լէրտէն մէճճուն օյտուգլարընը պէյան էյլէմիշէր տիր։

Միւշարէլէյհանընն Մուտանեատան Պրուսայա կէօթիւրմէք իչիւն Մուտանեայա Մապէյն ապրապարընը կէմտէրիլմիշ տիր։

Ավսթրիա սէֆարէթի պայթէրէճանը Մ. Գալա էվվէլքի ագշամքի գիյաֆէթը Օէնիյէտէ իքնճի ռիճիպէտէն պիր գըթա Մէճխարէ ճիչանը իհանա պուլրըլմըշ տըր։

Բրէնն Պէրբրէնսէ՝ կէչէն բէնճէնպիհ կիւնի չարշուի քէպրրի հիրը թէշրիֆիրինտէ Մաթպասի ամիրէ բուգնամէճիհի Սարաֆին էֆէնտինին պիրատերի Օննիկ էֆէնտինին մէգքիւր չարշընտա Գալանճրար ճամատէսինտէ 104 վէ 106 նումէրօլը իչէմճէճի տիւքքանընընը տախի թէշրիֆ պուլյուրտուգլարընտան, մումաիլէյհ թարաֆընտան Բրէնսէ պաղը իշլէմէլէր թագտիմ գըլընտրը կիպի, Բրէնսէս Սթէֆանիյէ մախսուս ալաթուրգա օյարագ իմամ իթտիրիլէն պիր չիֆթ խալիս սըրմալը բանթուֆկա տախի Բրէնսէսէ արզ ու գապուլը նիյազ օլունմաղա, Բրէնսէսը Միւշարէլէյհա՝ մէգքիւր բանթուֆկայը գապուլ պուլուրմուշ վէ սըրմա իշլէմէկի պաղը մամուլաթը Օսմանիյէտէ տախի լիճէճիլ մուալէնէ Ավսթրիա սէֆարէթխանէսինէ կէօթիւրիլմէսի էմր պուլրուլըզընտան, մամուլաթը մէգքիւրէ տախի սէֆարէթխանէյէ կէօթիւրիլէրէք, ումում հէյէթը սէֆարէթ հաղը պուլունտրգը հալտէ, թէմաղա պուլրուլուգ, մումաիլէյհ Օննիկ էֆէնտիյի չայէսթէի թահսին վէ ագիրին կէօրմիշ օյտուգլարընտան, քէնտիսի տախի պու պապտէ մաղհար օլտուղը լութֆտան տօլայը Բրէնն հազրէթլէրինէ պիր գըթա թէշէքքիւրամէ թագտիմ իթմիշ տիր։

* *

Ճումաա կիւնիւ Բրէնն վէ Բրէնսէս իլէ մայէթի արապարլա բեազրտխանէտէն ավէտէթ ատր իքէն, Բրէնն իլէ Բրէնսէսին արապասը տէօրթ աթը օլտրգընտան եօգուշ եօգարը չզգրզպ, ֆագաթ մայէթլէրինին արապարը իքիյէր աթը օլմաղա, հայվանար չէքէմմիշ, վէ պունուն իւզերինէ բաքիպ օլանլար եօգուշրի պիր խալի գըսմընը եայա երիւրիմէյէ մէճաուր օլմուշ օյտուգլարընը ժ—ոբնալ ոը Գանանդիէ. եաղըյար։

* *

Զաթը հաղրէթը Բատիշահի՝ Արշիտիւգ Բօտօլֆ իլէ զէվճէսինէ իքրամ ու բիայէթ իտիլմէսի իչիւն իթա պույուրտուգլարը է-լէրտէն մէճճուն օյտուգլարընը պէյան էյլէմիշէր տիր։

Միւշարէլէյհանընն Մուտանեատան Պրուսայա կէօթիւրմէք իչիւն Մուտանեայա Մապէյն ապրապարընը կէմտէրիլմիշ տիր։

Ավսթրիա սէֆարէթի պայթէրէճանը Մ. Գալա էվվէլքի ագշամքի գիյաֆէթը Օէնիյէտէ իքնճի ռիճիպէտէն պիր գըթա Մէճխարէ ճիչանը իհանա պուլրըլմըշ տըր։

Բրէնն Պէրբրէնսէ՝ կէչէն բէնճէնպիհ կիւնի չարշուի քէպրրի հիրը թէշրիֆիրինտէ Մաթպասի ամիրէ բուգնամէճիհի Սարաֆին էֆէնտինին պիրատերի Օննիկ էֆէնտինին մէգքիւր չարշընտա Գալանճրար ճամատէսինտէ 104 վէ 106 նումէրօլը իչէմճէճի տիւքքանընընը տախի թէշրիֆ պուլյուրտուգլարընտան, մումաիլէյհ թարաֆընտան Բրէնսէ պաղը իշլէմէլէր թագտիմ գըլընտրը կիպի, Բրէնսէս Սթէֆանիյէ մախսուս ալաթուրգա օյարագ իմամ իթտիրիլէն պիր չիֆթ խալիս սըրմալը բանթուֆկա տախի Բրէնսէսէ արզ ու գապուլը նիյազ օլունմաղա, Բրէնսէսը Միւշարէլէյհա՝ մէգքիւր բանթուֆկայը գապուլ պուլուրմուշ վէ սըրմա իշլէմէկի պաղը մամուլաթը Օսմանիյէտէ տախի լիճէճիլ մուալէնէ Ավսթրիա սէֆարէթխանէսինէ կէօթիւրիլմէսի էմր պուլրուլըզընտան, մամուլաթը մէգքիւրէ տախի սէֆարէթխանէյէ կէօթիւրիլէրէք, ումում հէյէթը սէֆարէթ հաղը պուլունտրգը հալտէ, թէմաղա պուլրուլուգ, մումաիլէյհ Օննիկ էֆէնտիյի չայէսթէի թահսին վէ ագիրին կէօրմիշ օյտուգլարընտան, քէնտիսի տախի պու պապտէ մաղհար օլտուղը լութֆտան տօլայը Բրէնն հազրէթլէրինէ պիր գըթա թէշէքքիւրամէ թագտիմ իթմիշ տիր

ԹԻԹԻՆ ՐԷԺԻՍԻ

Մէմալիքիմիզին իգօնօմիա թաբիսի քիթապընտա, միւհիմմպիր սահիֆէ տահա քիւշատ օլունտու, Ֆրանսատա, Ավսթրիատա, վէ Իթալիատա, Թիթիւն Ռէժիսին-տէն, վէ ինկիլթերրատա տախի տօղրուտան տօղրու Թիթիւն կէօմրիւլիւնտէն հուսուլէ կէլէն քիւլլիյէթի վարիատթ պու մէմալիքլէրին մալիյէ նազրլրարընա էքէյիճէ կէնիշլիք կէօսթէրէպիմէ քտէ տիրլէր։

Եալընըզ ինկիլթերրատա, վէ օտախի խարիճտէն կէլէն Թիթիւն եիւգինտէն, խազինէի տէվլէթէ, սէնէտէ 7 միլէօն ինկիլիզ լիրասը հասըլաթ ըէյտա օլմագտա տրը, եանի պիզիմ թէքմիլ վարիատթըմըզըն նըսֆընտան տա զիատէ՝

Մէմալիքի Օսմանիյէ իսէ, հէմ թիթիւն սարֆ իտէն, վէ հէմ տէ թիթիւնիւն էն ալէա ճինսի հուսուլէ կէթիրէն պիր միւք օլտրզընտան, պու քէյֆ մաթաբ, սայիր միլքլէրտէն զիատէ, հէմ տէվլէթ վէ հէմտէ էհլի զիրա վէ թիճճար իշին, բէք կէնիշ պիր վարիատթ մէնպաը օլմալը տրը։

Օսմանլը թիթիւն Ռէժիսի շիրքէթի, քէնտի 100 միլէօն ֆրանք սէրմայէսի իլէ, հէմ քէնտի հիսէտարանընըն, հէմ խազինէի տէվլէթին, վէ հէմ տէ Տիւնունաթը ումումիյէ իտարէսինին վարիատթընը արթըրմաեա չալըշաճաղը, վէ քիւլլիյէթի սէրմայէսի, հիւսնի իտարէսի, վէ էհլիյէթի մախմուսէսի սայէսինտէ իշէ քեամիլէն միւքէտիր պուլունճաղը կիպի։ Մէմալիքի Օսմանիյէնին հէր գրթասընտա, Թիթիւն զիրաթընը իլէրու կէօթիւրիւպ էհալինին վարիատթը մախսուսէսինի տախի արթըրաճաղը սէպէպլէյէ։ միլքիմիզի իհտա իտէճէք վասիթալարտան պիրիսի օլաճաղը շիպհէսիզ տիր։

Եվվել էմրտէ, Մէմալիքի Օսմանիյէ Թիթիւն Ռէժիսինին, նէ տէրէճէ միւհիմմ պիր վարիատթը էհալի օլտուղունու կէօզտէն կէչիրէլիմ։

Մէմալիքի Շահանէնին թօրբաղը վէ իքլիմի, Թիթիւն մահսուլունուն չիմտիքինտէն չօգ զիյատէ քիւլլիյէթի օլմասընա, վէ վարիատթը էհալինին պու եիւզտէն չօգ թէրագգը իթմէսինէ միւսայիտ պուլունմագտա իսէ տէ, սայիր հէր ճիհէթէ օլտուղու կիպի, պու ճիհէթտէ տախի չօգ կէրի տէ գալընմըշ տրը։

Ռէժի իտարէսի, պու գուսուրը իքմալ իթտիրինտէ, սահիհէն մէմալիը Օսմանիյէյէ պէօյիւք պիր էյլիք իթմիշ օլաճագ տրը։

Շիմտիյէ տէկին նէչը օլունան հիսապլարտան գապաճա անլասիլլըգը իլզրէ, մէմալիքը Օսմանիյէտէ հուսուլէ կէլէն Թիթիւն, վէ պունուն գէյմէթի աթիտէքի հալտէ պուլունույօր։

	օէէս էզյոն	ԷԲԸ	
Աբնավուտլըգ վէ Էբիր	800000	7	5600000
Թրաքիա	800000	5	4000000
Մասէտոնի	4500000	26	117000000
Թրապիզոն	4300000	10	43000000
Խիւտավէն-տիկեար Այ-տըն վէ Գա-րաման	1200000	6	7200000
Սիւրիա	2400000	8	19200000
Ասալար	1000000	4	4000000
ճէմման օգ.	15000000	ղշ.	200000000

Վագտա հէր ալէամէթ էօյլէ կէօսթէրմէքտէ տիրլէր քի, միլքիմիզտէ հուսուլէ կէլէն Թիթիւն 15 միլէօն օգգատան չօգ զիյատէ օլմալը տրը. չիւնքի էլան գաչագ Թիթիւնլէր բէք քիւլլիյէթլի չէյ տիրլէր. վէ Ռէժի իտարէսի, քէնտի մունթազամ թէրթիպաթը սայէսինտէ պու գաչագլարը տա մէյտանա չըգարըպ, Թիթիւն հասըլաթըմըզընը մըգտարը սահիհի նէ օլտուղընը պուլուպ կէօսթէրէճէք տիր. ֆագաթ պալէատէ զիքր օլունան գապա հիսապ պիլէ էսաս ԹուԹուլուղընտա, միլքիմիզին հալընը Թիթիւն վահսուլընտան հուսուլէ կէլէն 2 միլէօն լիրա վարիատթ, էհէմմիյէթտէն խալի օլամագ։

Նասիլ քի կէօրիւմէքտէ տիր, Սէլանիք վիլայէթինտէն վէ ճիվարլարընտան հուսուլէ կէլէն Թիթիւն մըգտարը, ումում մահսուլըն իչտէ պիրինի թէչքիլ իթմէքտէ տիր. վէ ճինսինին ալէա վէ գըյմէթտար օլմասը իլէ տախի, ումումի վարիատթըն նըսֆընտան զիյատէսինի Թութմագտա տրը։

Տիկեր պիր հիսապտան տախի անլաշըլտըգը իլզրէ, մէգքիւր 15 միլէօն գրշ (400 տիրհէմիք ադթիք օգգա) Թիթիւնիւն 4½ միլէօն օգգա գատարը նէֆսի միլքիմիզտէ սարֆ օլունուպ պագը գալան 10½ միլէօն օգգա գատարը տախի, մէմալիքի էճնէպիյէյէ ֆիրուխթ օլունմագտա իսէ։

Պիզիմ կիպի երքէք վէ գատրն Թիթիւնէ պու գատար միւպթէլա պիր էհալինին, քէնտի տախիլի սարֆիաթը իչին խարիճտէն պիր բարալըգ Թիթիւն ալմայըպ քէնտի տախիլի իհթիաճընը իքմալ իթտիքտէն սոնրա, անըն իքի միսլինտէն զիատէսինի տէ մէմալիքի էճնէպիյէյէ իրսալ իյլէտիյի հալտէ, պալէատէ կէօսթէրիլէն հիսապըն մըգտարը սահիհէնէ գատար աշաղը կէօրիւլէճէյինի անլաթմագ իչին, խարիճտէն տախի Թիթիւն ալմայա միւհթաճ պուլունան պաղը միլքլէրին մահսուլընտան սթաթիսթիգինի մէյտանա գօյմամըզ քեաֆի օլմալը տրը։

Պիզիմ 15 միլէօն աթիգ օգգա Թիթիւն մահսուլումուզ, օգգայը ճէտիտ եանի քիլօկրամ հիսապը իլէ, 20 միլէօն օգգա գատար թուԹմուշ օլմալը տրը։

Սայիր պաղը միլքլէրտէ սէնէվի հուսուլէ կէթիրիլէն Թիթիւնիւն մըգտարը իսէ, էն սահիհ հիսապլա աթիտէքի հալտէ տիր։

Ավսթրիատա	55 միլէօն քիլօկրամ		
Գերմանիատա	40	»	»
Ֆրանսատա	20	»	»
Ռուսիատա	72	»	»

Պու հիսապլա Թիւրքիատա հուսուլէ կէլէն Թիթիւն, Գերմանիատա վէ Ավսթրիատա չըգարըլան Թիթիւնիւն նըսֆիլարընտան աշաղը օլմուշ օլուեօր քի, պունուն բէք ազէվ եագըն պիր չէյ օլմատըղընա գանաաթ իթմէք իչին մէգքիւր մէմալիքլէրտէն պիզէ Թիթիւն կէլմէտիքտէն պաշգա, մուղայիրի օլարագ պիզուն օրալարա Թիթիւն կիթմէսինտէն տէ անլաշըլմագ կէրէք տիր։

Պիզիմ բէսմի սթաթիսթիքլէրտէն անլաշըլտըգը իլզրէ, 1882 սէնէսինտէ մէմալիքի էճնէպիյէյէ չու աթիտէքի մըգտարտա Թիթիւն սամիշըզ տրը։

Ավսթրիայա	3,600,000	քիլօր. գ.
Ռուսիայա	2,240,000	» »
Ֆրանսայա	1,930,000	» »
Գերմանիայա	1,230,000	» »
Ինկիլթերայա	1,000,000	» »

Վէ էյալաթը միւմթազէմիզ տախի 2 միլիոն քիլօկրամ գատարը։ Եալընըզ Աւսթրիայը էմսալ Թութուլուղունընտա, անլաշըլըեօր քի, քէնտի 55 միլիոնլրգ տախիլի մահսուլունտան մատտա, 278,000 ինկիլիզ լիրասը գըյմէթինտէ պուլունան 3,600,000 քիլօկրամ Թիթիւն տախի պիզտէն սաթըն ալմըշ տրը։ Վէ եալընըզ պու հիսապ, Աւսթրիայա պագարագ, միլքիմիզտէ հուսուլէ կէլէն Թիթիւն մըգտարընընը 20 միլիոն քիլօկրամտան չօգ զիյատէ օլմուշ օլմասընը ֆազլ իթմեեէ պէօյիւք պիր հագգ վէրսէ սեզա տրը։

Տիգգաթ օլունաճագ տիկեր պիր խուսուս տախի չու տրը քի, Թիթիւն ինհիսարընընը էն էվվել մէմալիքի Օսմանիյէնէ իտխալինտէն սոնրաքի բէսմի վարիատթը տէվլէթ հիսապլանտան տախիանլաշըլտըգը իլզրէ, 1862տէն 1864 սէնէլէրինէ գատար, միլքիմիզին Թիթիւն մահսուլու 8,000,000 միլիոն քիլօկրամ հիսապ օլունմուշ, վէ 1865տէ տախի 9,466,300 քիլօկրամ գայտ իտիմիշ օլտուղու հալտէ, երինէ բէսմի սթաթիսթիգ հիսապը իլէ տախի օնտան պէրու Թիթիւն մահսուլու օլ գատար թարագգը իթմիշ տիր քի, վարիտաթ գոնթրօլումուզուն խարիճինէ չըգմըշ օլան Պուլկարիսթանը, Ռումէլիի Շարգիյի, Հէրսէք վէ Պօսնա Էեալէթլէրինի, Եունանա կէչէն միլքլէրիմիզի, Տօպլուճայը վէ Գրպրըս ատասընը հիսապա ալմատըղմըզ հալտէ տախի, մահսուլումուզուն մըգտարը 20 միլիոն քիլօկրամա վասըլ օլմուշ օլտուղու կէօսթէրիյօր։

Մելքիմիզին իշպու Թիճարէթ մահսուլունա նէ տէրէճէտէ թապիի պիր իսթիտատը պուլունմուշ օլտուղունա, պունտան տահա զիեատէ գուվվէթլի պիր իսպաթ արայամայըզ։

Ռէժի իտարէսի, ասրլ մըգտարը սահիհին պէլքի պունուն իքի միսլի գատար տա օլտուղունու մէյտանա չըգարաճաղը կիպի, իլէրուտէ, էհլի զիրայա կէօսթէրէճէք սուհուլէթլէրի, վէ ուճուզ ֆայիզ իլէ քէնտիլէրինէ սերմայէ տայանըպ թէշվիգ գըլաճաղը սայէսինտէ. միլքիմիզի տիւնեանըն պիրինճի Թիթիւն տէրթօսը հալինէ կէթիրէճէք տէյի մէմուլ իտէյօրուզ։

Տախիլի սարֆիաթըմըզընը 4½ միլէօն քիլօկրամ գատար հիսապ իտիլմիշ օլմասընտա, պէօյիւք պիր եանլըշըգ պուլունմագտա օլտուղու չունտան շիւրհէ իտիլմէքտէ տիր քի, տիկեր պաղը միլքլէրին էհալիսի մըգտարը իւզերինէ պիր հիսապ Թութուլըգընտա, հիչ պիր միւվազենէ հուսուլէ կէթիրիլմէյօր։

Պու հիսապը տա պիր քէրրէ կէօզիմիզուն էօնիւնէ ալալըմ։

Աթիտէքի միլքլէրտէ նուֆուս պայընա սարֆ իտիլէն Թիթիւնիւն մըգտարը շու տրը։

Ավսթրիատա	1	քիլօկր.	053
Ֆրանսատա	0	»	866
Իթալիատա	0	»	708
Գերմիգատա	6	»	200

Թիւրքիատա իսէ, նուֆուս պայընա, եալընըզ 0 քիլօկրամ 208 Թիթիւն իսապէթ իտէեօր քի, Ավսթրիալըլարընընը անճագ պէչտէ պիրի գատար տիմէք տիր. հալպու քի էկէր պիզ Թիթիւն իչմէք եարըշընտա Ավսթրիալըլարա զալէպէ իթմիշ օլմասագ պիլէ, արթըգ պու տէրէճէ մաղլուպ օլմագ հալինտէ պուլունտուղումուզա ագըլ էրտիրմէք տէ էլիմիզտէ օլամայօր։

Հէլէ Գերմիգալըլարա նիսպէթէն 30 գաթ էկէրիտէ պուլունմուշ օլույօրուզ, եանի պիր Գերմիգալը, պիզիմ պիր սիկարամըզ եէրինէ 30 սիկարա իչմիշ սայըլըեօր։

Պու Գերմիգալըլարընը տա սիկարա իչմէքտէն պաշգա իչէրի եօգ մը իմիշ։

(Պէրբէ «ոնբ»)

ՇԱՐԳԻ ՐՈՒՄԷԼԻՏԷ ՄԻԹԻՆԿԷՐ

Ֆիլիպէ մուխպիրիմիզէն Շարգի Ռումէլիտէ պիր վագթտան պէրու իճթիմա իթմէքտէ օլան միթինկէր հագգընտա աթիտէքի մալիմաթը ախզ իթմիշիզ տիր.

Ռումի ապրիլին 1-ինճի բազար սապահընընքիլիպէպէլէտիլէ պաղչէսինտէ պիր միթինկ ագտ օլունուպ, պունտա 3000 նուֆուստան միթէճավուզ խալգ մէվճուտ պուլունմուշ, վէ էշիտիլտիլինէ կէօրէ, պունուն մագսատի եա Ալեգօ բաշա հազրէթլէրինին թէքրար Շարգի Ռումէլի վալիլիկինտէ իպգասընը զաթը հազրէթը բատիշահտէն իսթիտա իթմէք, վէ եախօտ Շարգի Ռումէլինին Պուլկարիսթան իլէ պիրլէշմէսի իչին տիկէր տիր։

Իշպու ֆըրգալար՝ ատի խալգատախի օլտրզճա իճրան թէէսիր իտուպ, պիր ֆըրգայա մէնսուպ էշխաս՝ տիկէր ֆըրգայա մէնսուպ էշխաս իլէ էսնահի միճատէլէրինէ գավկա չըգարմագտա, վէ բօլիս եէթիշիպ, իշլէրինտէն պիր իքիսինի կէօյա հապս իտէճէք կիպի թուԹուպ կէօսթէրիշինի իճրա իտէնէ գատար սօբալար էբէյիճէ իշ կէօրմէքտէ տիրլէր։

Իշթէ, միւէլլիֆ էֆէնտի, Պուլկար տիրլօմաթլարընընն շայանը հոյէ բօլիթիգասը պունտան իպարէթ տիր քի, պիզէ «գաշ եարայըմ տէր իքէն, կէօզ չըգարարըգ» թէմսիլինի տէրխաթը իթտիրմիշ տիր. զիրա նասըլ քի պալատէ պէյան էյլէտիմ, Պուլկար ալեյհինէ գըյամ իթմէքտէ տիր։

Ահվալը մէշրուհէտէն իսթիտալ օլընտրզընա կէօրէ, Շարգի Ռումէլի էհալիսի տիչարը թէհլիքէ օլուպ, էկէր պու հալէ պիր նէթիճէ վերիլմէզ իսէ, Պուլկար տիրլօմաթլարընընն շայանը հոյէր վէ պէտանէ բօլիթիգալարը սայէսինտէ Շարգի Ռումէլի՝ իտարէի մուխթարէսինի (օթօնօմի) տախի զայպ իտէճէք տիր։

Պու սապահ (ռումի ապրիլ 1) իշիսիրտիյինէ կէօրէ, տիւն կիճէ սէրպէսթի ֆըրգասը սէրֆիրազընտան պիր գայը՝ պէրապէրլէրինտէ 20 գատար քէօյիւ պուլունտուղու հալտէ, արանընը Նըբօտ կը-նամ Պուլկար կազէթասընընն միւտիր վէ մուհարրիրի Մ. Մանչօֆընն էվվինէ կիտերէք, մէրգումը պիլա բահմ տարպ իթտիքտէն սոնրա, պիր տահա Ալեգօ բաշա ալեյհինտէ օլարագ Շարգի Ռումէլինին Պուլկարիսթան իլէ պիրլէշմէսի լեհինտէ պիր շեյ եազմամասընը նասիհաթ իթմիշէր տիր։

Էկէր սերպէսթի ֆըրգասընընն չու հարէքէթի սահիհ իսէ, քէնտիլէրինէ չերէֆ կէթիրմէզ զանն իտէրիզ։

∴

ԼՍԱՐԸ ՊԱՊԱ ԹՕՄ

ՄԻԻԷԼԻՖԻ

ԲԵՐՈՎԲԷ ԼԻՄՕՆՃԵԱՆ

Բ.

ՊԱՊԱ ԹՕՄ ՎԷ ՃԷՆԱԶԷ

(1999 Նէ-Դէօրտ դէվրի)

Պապա Թօմ, եիւզպաշը իլէ պիրլիքտէ միւմանիյէհին օտասընա կիրտիյինտէ, իքիսի պիրտէն պիրէր սանդալիէ ալըպ, բէք զայրի սուրէթտէ եանմագտա օլան սօպանընն գարլըսընտա օթուրտրլար։

Եիւզպաշը այաղընը իւշ տէֆա եէրէ վուրար։

Պիր նէֆէր իշէրիյէ կիրտի, վէ եիւզպաշընընն էմրի իւզէրինէ սօպայա պիր էքի բարչա օտուն ատըպ անը պիր էյիճէ բարլաթըգտան սօնրա տիշարը չըգտը։

—Աբթըգ քիմտէյէ լիզումըմ եօգ տրը. սէն տէ կիտիպ եաթագկիրսին, ատտի եիւզպաշը մէրգումմ նէֆէրէ, վէ նէֆէր, էֆէնտիսինի սէլամլայըպ գաբուտան տիշարը չըգտըզտան սօնրա, ալեվէրին բէրթէվէրինտէն բարը բարը բարլամագտա օլան իլթիյարընը եիւգինէ պագարագ, «Մըսթըր Թօմ, սիգի բէք տիւշունճէյի պիր հալտէ կէօրիյօրըմ,» տէտի։

—Եվվէ՛թ եիւզպաշը էֆէնտի, տիւշունիյօրսընըզ։

—Նէ՞ իւզերինէ տիւշունիյօրսընըզ։

—Միզէ արզ իտէճէք թէքլիֆիմի նէ սուրէթլէ թագտինիզ իթմէքլիյին թարիգինի պուլմագ իւզերինէ։

—Մըսթը՛ր Թօմ, պանա թագտիմ իտէճէյինիզ թէքլիֆ պու գատար աղըր պիր շէ՞յ մի տիր։

—Օրասը միթալէանըզա մէրպութ պիր մատտէ տիր, իհթիմալ տըր քի, էտէճէք թէքլիֆիմի բէք աղըր, վէ իհթիմալ տըր քի բէք խաֆիֆ պուլաճագսընըզ։

—Իմտի իքիմիզին տէ մէրագընը պիր ան եվվել տէֆի իթմէք իչիւն, էկէր գապպիի վար իսէ պիր սզ չարուգ տավրանմայա հիմմէթ պույուրըն։

—Պու կիւնէ կէլէնէ տէկին սիզտէն պիր լութֆ թալեպ իթմի՞շ մի իտիմ, եիւզպաշը՛ էֆէնտի։

—Խա՛յր. վէ պունուն իւզերինէ տէ քէտէր իթմէքտէ իտիմ։

—Ալիճէնապլըզընը իչիւն թէշէքքիր իտէրիմ։

—Մըսթըր Թօ՛մ. գարըմընը, եանի պէնիմ էօմրիւմի սանա պօրճլու օլտուղումը ունութաճագ գատար ալշագ տէյիլիմ։

—Եիւզ պաշը՛ էֆէնտի. մատամընընը էօմրիւնիւ, էկէր օ տէհլէթլի տակալարընն բէնչէսինտէն գուրթարմագ իչիւն մէրհամէթի Պարիյէ պիր էտնա ալէթ օլմագ չէրէֆինէ նայիլ օլտում իսէ, պունուն իչիւն իտէճէք թէշէքքիւրինիզի պանա պօրճլու տեյիլսինիզ. օլսա օլսա, պէնիմ ճիւզի պիր ֆէսատաբարլըզը, վազիֆէմին իճրասը օլմուշ օլապիլիր։

—Պաշգալարը իչիւն իպարագ իթտիյինիզ գահրամանըզլար հագգընտա տախի, տայիմա այնի սուրէթտէ պէյանը էֆէքտար իյլէմիշ, վէ հէր վագըթ, պէօյիւք պիր գահրաման օլտուղունուզու քէնտինիզ սէթր իթմէք իթթէմիշսինիզ տիր։ Մըսթը՛ր Թօմ. սիզ հագգզ ատթէն ճէվհէրինիզտէն վէ չէճաաթընըզտան տա ալէօյիւք պիր զաթսընըզ. վէ խիտտա ալիմ էկէր Իքինճի Ճօրճ գրալ հագրէթլէրի եէրինտէ պուլունմուշ օլսա իտիմ, սէրասքէրլիք առասընը եէրլեշտիրմէք իչիւն, սիզին լյագաթլը էլլէրինիզտէն պաշգա էլլէր արամագլըզը պիր տագզգա պիլէ ֆիքրիմտէն կէչիրմէյէճէք իտիմ։

—Էօյլէ իսէ, չօգ էյի օլմուշ տրը քի՝ Իքինճի Ճօրճ գրալ հագրէթլէրինին եէրինտէ պուլունմամըշընընը, եիւզ պաշը էֆէնտի. եօգտա, ադիզ վաթանըմըզա պէօյիւք պիր ֆէլաքէթ զուհուրա կէլմիշ օլաճագ իտի, տէյի ճէվապ վէրտի Պապա Թօմ, պիր տագզգա էվվէլքի տուրկուն հալինի թէրք իտիպ, պիրթիւն գուվվէթի իլէ գա՛հ գա՛հ կիւլմէյէ պաշլայարագ։

—Ֆագաթ Մըսթը՛ր Թօմ. պունարը նէ տէրէճէտէ տօղրուլուգլա սեօյլէմիշ օլտուղումու իսպաթ իթմէք իչիւն...

—Եվվէթ իսպաթ իթմէք իչի՞ւն...

—Հէր նէ գատար պիր գրալ օլմասընըզմտան..

—Եվվէթ պիր գրալ օլմասընընզտա՞ն...

—Սիզէ էօյլէ պիր պէօյիւք միւքեաֆաթտա պուլունմամագ իսէմ տէ...

—Նէ՞ եարարսընըզ...

—Գուտրէթիմին միւսատատ իտէպիլէճէյի տէրէճէտէ սիզէ պիր խըտմէթ իթմիշ օլմագ, վէ բուհուում կիսի սէվմէքտէ օլտուղում գարըմընն էօմրիւնիւ պանա պաղըշլամըշ օլտուղունընա գարշըլըգ սիզէ ճիւզի պիր մուգապէլէ իթմիշ պուլունմագ իչիւն...

—Եվվէթ, եվվէթ, սեօյլէյին...

—Էկէր պանա թէքլիֆ իտէճէյինիզ շէյին իճրասը գուտրէթիմին խարիճինտէ պուլունմագտա տէյիլ իսէ, հէր նէ գատար աղըր տախի օլմուշ օլսա...

—Եվվէթ հէր նէ գատար աղըր տախի օլմուշ օլսա...

—Անը գապուլ իտէճէյիմի, նամուսու ասքէրիմ իւզերինէ սիզէ վատ իստէրիմ...

Պապա Թօմ, տէլիգանը եիւզպաշընընն, տաֆլըրը էսէրի օլարագ գըրգըմըպը քէսիմիշ օլտուղու հալտէ տիհանընտան չըգարմըշ օլտուղու վատի իշիմտիյինտէ, չօճուգ կիպի սըշրայըպ այաղա գալգարագ մէրգումա սարըլտը։

Պապա Թօմուն կէօզլէրի ըսլանմըշ իտի։

—Սահիհէն պու վատի պանա իթտիհի՞զ մի. եիւզպաշը՛ էֆէնտի։

—Վէ էկէր իճրասընտա տա պուլունմայա թէրէտտիւտ կէօսթէրիր իսէմ, միլքիմիզտէ պիր քէլբ տահա արթմըշ տրը տէյի պէլլէյին։

—Եիւզպաշը՛ էֆէնտի...

—Մըսթը՛ր Թօ՛մ, պանա իթմիշ օլտուղունուզ էյլիյին պէօյիւքլիյինի ունութաճագ ալշագլարտան օլմասընըզմը պէյան իտէրէք իթթիհար իյլէտիմ. վէ պիզի՞րմիսինիզ արզում նէ տիր։

—Նէ՞ տիր։

—Արզու իտէրիմ քի, պանա սունճագ թէքլիֆինիզ տէ, մէգատիրլինալըգ վազիֆէմ գատար պէօյիւք օլսուն։

—Օնտան զիյատէ պէօյիւք տիր տէյի պէլլէյին։

—Բէք ալէա, տահա էյի, պույո՛ւրըն, սեօյլէ՛յին։

—Թէքլիֆիմի՞ մի։

—Եվվէթ, հէմ բէճա իտէրիմ չարուգ սեօյլէյին։

(Տէվ-Գ)

Ֆիլիպէտէն Մ՝Ամբրէ եաղլեան պիր մէքթուպ տախի պալատէ զիբր օլունան միթինկ հագգընտա պաղը մալիւմաթ վերիյօր։

Ինչու մէքթուպա կէօրէ, Ալէգօ բաշա տախի՝ միւշիր իւնիֆօրմասընը լապիս օլուուղու հալտէ, մէզքիւր Գէլէտիյէ պաղէսինէ մութթասը օլան քէնտի պաղչէսինտէ տուրուպ, տուվարլարըն իւզէրինտէն քէնտի թարաֆտարլարը իլէ մուխալիֆլէրի պէյնինտէ ճէրեյան իտէն ահվալի քէմալը վէսվէսէ իլէ սեյր էթմէքտէ, վէ իքիտէ պիրտէ եանընտա պուլունան եավէրլէրինտէն գայմագամ Գօլօվօքինի կէօնտէրիպ, միթինկին նէթիճէի գարարընը անլամագ իսթէմէքտէ իմիշ։ Մէրգում եավէր՝ իւչիւնճի տէֆա կիթթինտէ, տայագ եէմէտէն կիւճ հալ գուրթուլմուշ տըր։

Ալէգօ բաշա քէնտի թարաֆտարլարընէն մաղլուպ օլուուգլարընը կէօրտիւյինտէ, տէրհալ քէնտի գօնաղընա գաբանըպ, մուհաֆազի զաթիյէսի իչիւն պիր ֆըրգա ժանտարմա վէ միլիս ասքերի ճէլպ էյլէմիշ իսէ տէ, պիր աղ սօնրա քէնտի գանչէլարիա միւտիրի Մ. Մաթէօֆընը քէմալը շիտատէթլէ տարպ վէ խանէսինէ կէօթիւրիւլտիյինի տույտուղունտա, գօնաղընա իւզէրինէ տախի հիւհիմ վուգու պուլուր գօրգուսըյլա արապայա բաքիպէն, Օֆիա թարիգիյէ ֆիրար իթմէք թէլյաշընա տիւշմիւշ տիր։

Պինտէն զիյատէ օլան մուխալիֆլէր իսէ, գօնաղընէ գաբուսընտա տուրմագլա իքթիֆա իտիպ, միթինկտէ վուգու պուլան գավկա էսնասընտա տէրտէսթ օլընան քէնտի ատամլարընընէ գօյվերիլմէսի իչիւն ժանտարմա գօմանտանընը իճպար էյլէմիշլէր, վէ անլէրի գուրթարտրգտան սօնրա Ռուսիա գօնսօլոսխանէսինէ կիտիպ, «եաշասընը իթթիհատ, եաշասընը իմքէրաթօր, եէրէ պաթսընը Ալէգօ բաշա, եէրէ պաթսընը Գասիագօֆ» վէ սարէ պաղրըշարագ տաղըմըշլար տըր։

Իչպու միթինկի ագտ իտէն հիւքիւմէթ մէմուրլարընընն էքսէրիսի տախի էսնահ արպէտատա տայագ եէմիշլէր տիր։

Ֆիլիպէտէ մուգիմ Ռուսիա գօնսօլօսը Մ. Սօրօքին՝ Մ. Նէլիսօֆ թարաֆընտան պա թէլէկրաֆ տէրսատէթէ չաղրըլմըշ տըր։

* *

Ֆէլէբ-էլ-էլին պէյանընա կէօրէ, եէվմը մէզքիւրտէ Հաճի Էլէս նամ մահալտէ սէրպէսթի ֆըրգասընտան միւրէքքէպ պիր միթինկ ագտ օլունտըղը կիպի, Էսկի-Զաղրատա տախի իթթիհատ ֆըրգասընա մէնսուպ 6000 քիչիտէն միւրէթթէպ պիր միթինկ թէհէմմիւլ էյլէմիշ տիր։

Բաղարճըգ, Իսլիմիա, Զըրբան, Գալօֆէր, Հարմանլը, Խասքէօյ վէ մահալը սահրէտէ տախի Ալէգօ բաշա թարաֆտարլարը թարաֆընտան միթինկլէր ագտընա թէչէպպիւշ օլունմըշ իսէ տէ, էհալի հէյէճանա կէլիպ, միթինկ ագտ իթմէք իսթէյէն պէյտիյէ միւտիրլէրիյլէ մէմուրիյը սահրէյի թահգիր իթմիշլէր, վէպաղը կէօնա գարբշըգլըգլար չէգարմըշլար տըր։

* *

Եթէ մէզքիւր կաղէթանընն գավկինճէ, Ֆիլիպէտէն Տէրսատէթէ աթիտէքի թէլէկրաֆ չէքիլմիշտիր։

«Մէճլիսը ումումիյինի տախի գօմիթէսի՝ ալաֆր. ապրիլին 6-ընտա վուգու պուլան իճթիմարընտա, Ալէգօ բաշանընն թէմտիտը մէմուրիյէթինի թալեպ իթմէյէ էքսէրիսիթը արա իլէ գարար վէրմիշ, վէ պու գարարընը տուէլը մուազզամ գօնսօլոսլարընա թէպլիգ իթմիշ տիր։ Իչպու գարար Ռուսիա գօնսօլոսընա թէպլիգ օլունմայընպ, տօղրուտան տօղրույա բէթէրսպուրկա իչար գելընմըշ տըր։»

* *

Տիկէր թարաֆտան խապէր վէրիլտիկինէ կէօրէ, մէճլիսը ումումիի վիլայէթին տախի գօմիթէսինին ըէիսի Գասիագօֆ իլէ պիր ազասը՝ Ալէգօ բաշանընն թէճտիտը մէմուրիյէթինի իսթիտաու իսթիհսալ իչիւն եապընտա Տէրսատէթէ կէլէճէքլէր իմիշ։

* *

Ֆէլէբ-էլ-էլին թէէմինինէ կէօրէ, ախիրէն Պաղը Ալիտէն Ալէգօ բաշա հաղրէթլէրինէ պիր թէլէկրաֆ քէշիտէ օլունուպ, միւտէթը մէմուրիյէթի խիթամ պուլան ալաֆր. ապրիլ 12-տէն սօնրա վիլայէթը ումուրը իտարէսինճէ էվրագը միհիմմէյի իվզա իթմէմէսի լիւզումը պէյան գելընմըշ տըր։

Անճագ Էֆէնտիին տախի պէեանընա կէօրէ, բաշահ միւշարէլէյհին միւտէթը մէմուրիյէթի պիր հաֆթատան պէրու խիթամ պուլմուշ իսէ տէ, Պաղը Ալի՝ միւտէթը մէմուրիյէթը մեզքիւրէնին թէճտիտ օլունուպ օլունմայաճաղը թէգարրուր իտինճէյէ գատար մէմուրիյէթը մեզքիւրէյէ տէվամ իթմէսինի բաշահ միւշարէլէյհէ էմր էյլէմիշ իմիշ։

Մ՝Ամբրէին գավկինճէ իսէ, Ալէգօ բաշա հաղրէթլէրի՝ տէրհալ Տէրսատէթէ կէլմէք իւզրէ պա թէլէկրաֆ էմր ալը էյլէմիշ տիր։

* *

Ֆիլիպէտէն եաղլեան պիր մէքթուպա կէօրէ, իսլամտան միւրէքքէպ պիր հէյէթը մէպուսէ՝ Ալէգօ բաշա զէմանընտա վիլայէթին տիւշար օլտըղը միւշքիլ հալի հիւքիւմէթը Սէնիյէյէ արզ իթմէք վէ Եէնի վալինին նիզամնամէի էասասի տահա էյի պիր սուրէթտէ մէվգբի իճրայա գօյան պիր զաթ օլմասընը իսթիտա էյլէմէք իւզրէ Ֆիլիպէտէն Տէրսատէթէ հարէքէթ իթմէք իւզրէ իմիշ։

Քէզալիք մէքթուպը մեզքիւրընն գավկինճէ, Հաճի Էլիստէ քէօյլիւլէր՝ Պաղանլարը իշղալ իթտիրէճէք օլան Եէնի վալինին մուվասէլէթինէ մուգավէմէթ իչիւն սիլահլանմայա տավէթ օլընմըշլար տըր։ Մահալը մեզքիւրտէ վէ Բարաղլրտա միլիս ասքերի զապթանը տախի էսկի ժիմնազ մէքթէպի չակիրտանընա թիւֆէնք թէվզի իթմէքտէ իմիշլէր։

* *

Ֆէլէբ-էլ-էլին պէյանընա կէօրէ, Շարգի Ռումէլիի օլմայան վէ հիւքիւմէթը մահալլիյէ իլէ գօնթրաթը պուլունմայան պիճիւմիէ մէմուրիյին վէ միւսթախտէմին՝ վալի Ալէգօ բաշանընն էմրի մուճիպինճէ մէմուրիյէթլէրինտէն չըգարըլմըշլար տըր։

ՐԷՍՄԻ

ՀԷՎԱԼԷԼԷՐ

Էվրագը հավատիսին նէչրիյաթընտան անլաշըլտըղընա նազարէն, հէվալէ ուսուլինին կէչէնտէ մէճլիսը վիւքէլա գարարը վէ իրատէի Սէնիյէի հաղրէթը Բատիշահի իլէ բէֆ օլունմասընա՝ ասհապը մաթլուպաթա վերիյմիշօլան հէվալէնամէլէրին թէէտիյաթը տախի թաթիլ օլունտըղը մանասը վերիլմէքտէ օլտուղը անլաշըլըեօր։ Թէէտիյաթըն թաթիլինի հիւքիւմէթը Սէնիյէ հիչ պիր զէմանտա թէճվիզ իտէմէզ, վէ պէօյլէ պիր չէյ տաիրէի թասավվուրընտան տախի կէչմէմիշ տիր։ Իթթիհատ օլունան գարար վէ անըն միւսթէնէտ օլտըղը մագսէտ բէք վազիհ իսէ տէ, պու գարարընն վիլայաթ սանտրգլարը իւզէրինէ հէվալէ վերմէյիպ էվվալը միւսթահսէլէյի խազինէյէ կէօթիւրէրէք ասհապը մաթլուպաթա իթա իթմէք վէ պու տախի պիր թագմ ֆայիտէսիզ մասրաֆլարա վէ զայրի մէշրու սգօնթօլարա նիհայէթ վերմէք օլտուղը թէքրար օլունուր։ Հէվալէ ուսուլինին մաղարբաթը չիմտիյէ գատար ճիմմէնին վէ ալէքսուսուս մաթպուաթընն պունտան չիքայէթ իթմէլէրի իլէ տախի միւսպէթտիր։ Օճիհէթլէ չիմտիյէ գատար պագասընտան իշթիքաա օլունան պիր հալին չիմտի լէհինտէ պուլունուլմասը՝ մէնֆաաթը ամմէ նօգթաի նազարընտան պագըլըպ իսթիյաթ օլունմուշ օլտուղը թէսլիմ օլունմազ։ Էվրագը հավատիսին պու մատտէյէ միւթալիգ նէշրիյաթընը պիր գըսմը տախի հէվալաթ ուսուլինին ըէֆի՝ տույունը ղայրը մունթազամէնին թէվհիտինէ միւթէվագգիֆ օլտուղընը միւթէզամմին իսէ տէ, ղայրը մունթազամ տույունընն թէվհիտի իլէ հէվալէ ուսուլի պէյնինտէ պիր նիսպէթ օլմայընպ, ասըլ լազըմ օլան չէյ շիմտիյէ գատար վիլայաթ մալ սանտրգլարընա հէվալէ օլունան մասրաֆլարը պատէմա խազինէյէնին մունթազամէն վէ տօղրուտան տօղրույա թէէտիյէ իթմէսինտէն իպարէթ օլուպ, Մալիյէ նէզարէթինին էլեէվմէսահի պունա մասրուֆ տըր։ Մամաֆիհի տույունը ղայրը մունթազամէնին հէմ ալագատարանա վէ հէմ տէ խազինէյի տէվլէթին մէնֆաաթը մէշրուէսինէ սահիհ օլաճագ սուրէթտէ իֆրաղը՝էն էվվէլ վէ պիլասասա Պաղը Ալիճէ իլթիզամ օլունմըշ օլուպ, պունդն իչիւն Մալիյէ Նէզարէթինտէն պիթթալեպ վերիլմիշ օլան մալիմաթ նէֆսիլէմէ վէ միւվազէնէի ուսուլիյէնին միւգթէզիյաթընա մուվաֆիգ օլաճագ սուրէթտէ թասհիհ վէ իքմալ օլունտրգտան սօնրա, օ եօլտա տախի պիր սուրէթը թէսվիյէի ատիյէ իթթիխազ օլունաճաղը Մալիյէ Նէզարէթինտէն իլան օլունուր։

—

Գօնեա վիլայէթինին հէվալէնամէ համիլէրի իլէ տիկէր պաղը միւլթէզիմիյին՝ պա թէլէկրաֆ խաբիրաի հաղրէթը Շէհրիյարիյարիյէ պիր արզուհալ թագտիմ իտերէք, հէվալէնամէլէր հագգընտա ախիրէն իթթիխազ օլունան գարար սէպէպիյլէ վերկի թահսիլինտէ միւշքիլաթը ազմէյէ ուղրանըլտըղընը արզ ու պէեան իթմիշլէր տիր։

* *

Տէրսատէթէ պուլունան հէվալենամէ համիլէրի՝ պու կիւն եարըն խաբիրաի հաղրէթը Բատիշահիյէ պիր արզուհալ թագտիմ իլէ, հէվալենամէլէրին իպթալընտան հուսուլէ կէլէն ուղղունըղընը էօնիւ ալընմասը իչիւն իթթիխազը թէտապիր օլունմասընը իսթիրհամ էյլէյէճէքլէր իմիշ։

ՄԻԻԹԼԻՖԷՐԻԳԱ

Սօն բօսթա իլէ կէլէն Էվրօբա կաղէթալարընտա աթիտէքի թէլէկրաֆ օգունմուշ տըր։

Լօնտրա 16 Ապրիլ.— Օսմանը սէֆիրի Միւգիրիս բաշա՝ Տէրսատէթէն Մըսըր մէսէլէսինէ տաիր պաղը թալիմաթը ճէտիտէ ալմըշ տըր։ Թալիմաթը մէզքիւրէ մուճիպինճէ, միւշարէլէյհ՝ մէսէլէի մէզքիւրէնին պիր սուրէթը մաթլուպէտէ թէսվիյէսի իչիւն միւմքին մէրթէպէ հարէքէթը իհթիյաթքեարանէտէ պուլունաճաղ տըր։

* *

Բէզալիք սօն բօսթա կաղէթալարընտա օգունտուղունա կէօրէ, Մըսըր հէյէթը նուզզար բէիսի վէխարիճիյէ նազրը Նուպար բաշա հաղրէթլէրի իլէ տախիլիյէ միւսթէշարը Գլիֆօրթ Լօյտ պէյնինտէ մէվճուտ օլան իխթիլաֆը պէրթարաֆ օլմասը հասէպիյլէ, բաշահ միւշարէլէյհ իսթիֆասընը կէրի ալմըշ վէ խրտիվին նէզտինէ ազիմէթլէ պաղը միւզաքէրաթտա պուլունմուշ տըր։ Նուպար բաշա հաղրէթլէրինին իսթիֆասընը կէրի ալմասը մատէսի՝ Մըսըրտա մէճլիսնիյէթը ումումիյէյի մուճիպ օլմուշ տըր։

* *

Էֆէնտի կաղէթասը՝ խարթում իւզէրինէ լաէնգաթի հիւճում իտէն ասիլէրին կօրտօն բաշա թարաֆընտան քէմալը մուվաֆֆագիյէթլէ կէրի բիւսկիւրտիւլմէքտէ օլտըղընը, վէ ասիլէրին մըգտարը կիւնտէն կիւնէ ազալմագտա իտուկինի սօն խապէրլէրէ իսթինատէն եաղլեօր իսէ տէ, Մըսըրտան Ա՝Ֆան-Բէ-Բէրէ չէքիլէն պիր թէլէկրաֆ՝ խարթումըն դապթ վէ կօրտօն բաշանընն էսիր իտիլտիյինէ տաիր կէչէն կիւն Թ՝ալ՝Ղ կաղէթասընտա նէչը օլունան պիր հավատիսին քէսպը թէհագուգ իթթիյինի պէյան իտեյօր։

Ալաֆր. ապրիլ 16 թարիխիյէ խարթումտան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆ տախի կօրտօն բաշանընն հալա ասիլէրին հիւճիւմինէ մուգավէմէթ իթմէքտէ օլտուղընը, վէ անճագ մայէթինտէքի ասքերին պարութը պէթմէքտէ օլտուղընը խապէր վերիյօր իսէ տէ, Երինէ ալնի թարիխլի ինկիլիզլէրէ թարաֆտար օլան վէ Սուագքիմտէ պուլունան Ալի Մահմուտա ասիլէրին օրտուկհանընտան վիւրուա իտէն պիր մէքթուպ՝ խարթում շէհրինին վէ կօրտօն բաշանընն ասիլէրէ թէսլիմ օլունտուղընը իխպար իտեյօր։

Պալատէքի ֆգրալարտա նասըլքի կէօրիւմէքտէ տիր, խարթում հագգընտա վերիլէն մալիւմաթ եէքտիկէրինէ մուխալիֆ օլտուղընտան, օլ պապատ սահիհ մալիւմաթա ինթիզար իթմէք լազըմ կէլիյօր։

* *

Սիմատան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Հինտիսթանտա ինկիլիզ բօյիսի՝ Նուատանտաքի Մէհտի թարաֆընտան նէչը օլունտըղը մաղնուն օլան պիր խայլը իլանանմէլէր քէշֆ ու տէրտէսթ էյլէմիշ տիր։

* *

Ալաֆր. ապրիլ 17 թարիխիյէ Գահիրէտէն չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Մըսըր իւզէրինէ ինկիլիզ հիմայէսինի միւսթէտի պիր մահզերի Մըսըրը մէմուրիյնինէ իմզա իթտիրմէք թէճրիպէսինտէ պուլունըրմըշ իսէ տէ, պու թէճրիպէ պոշա կիթմիշտիր։

* *

Տէպ նամ Ֆրանսըզ կաղէթասը՝ նէչը իթտիյի պիր պէնտը մախսուսստա, Մըսըրտա Ինկիլիզ հիմայէսի իչիւն խըտիվ իլէ Ինկիլիզլէր պէյնինտէ պիր ահանամէ իմզալանմամաղ օլտուղունը։ Չիւնքի խըտիվին միւսթագիլ օլմայընպ, հիւքիւմէթը Սէնիյէյէ թապի օլտուղունը վէ ճէպրէն պէօյլէ պիր ահանամէ իմզալամայա մէճպուր օլսա պիլէ տէրհալ բրօթէսթօ օլունաճաղընը, վէ Ինկիլիզ հիմայէսինին Մըսըրտա թէէսիսինին էրթէսի կիւնիւ Շարգ մէսէլէսինին քեամիլէն վէ եէնիտէն մէյտանա չըգաճաղընը պէէտան, վէ պունա խըտիվիլէ պէրապէր հիւքիւմէթը Սէնիյէ տախի մուվաֆագաթ իթթէլէր պիլէ, թէքմիլ Էյրօբանընն վէ խուսուսիյլէ Ֆըրանսանընն բիրազը թահսիլ օլունմագ լազըմ կէլտիյինի իլավէ իտեյօր։

* *

Մէհտիյէ մուխալիֆ պուլունան գապիլէլէր՝ Մէհտիյի օ տէրէճէտէ սըգբշըբըմըշլար տըր քի, մէրգում՝ Էլ Օպէիտէն տըշարը չըգամալը, մուհասէրէտէ գալմըշ տըր։

Սուատանտա ախիրէն ասիլէրին թահթը թէհտիտինտէ պուլունան տիկէր մահալլէր տախի պունտան էվվէլքի հալլերինէ նիսպէթէն սիւքիւնէթը հալտէ իմիշլէր։

* *

Գահիրէտէն չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, չէհրը մէզքիւրտէ բէք ճիւրթէը խըրսըզըգլար վուգու պուլմագտա օլտըղը կիպի, էյալաթտա տախի կիւրուհ կիւրուհ խըրսըզլար չէֆթէնքէրէրէ հիճճիմէ իճբրահ չէգավէթ իթմէքտէ, վէ Շարգիյէ միւտիրլիյինի Թէպտիլէն իքինճի բիւթպէտէն նիշանը Օսմանի։

Մաթպուաթ գազէթինտէ արապի միւթէրճիմի Ահմէտ Դատրի էֆէնտիյէ (Ինկիլիզլէն սահիպի իմթիյազը) բիւթպէի սանիյէ սընֆը սանիսի թէվճիհիյէ տէօրտիւնճիւ բիւթպէ Մէճիտի նիշանը։

Ինկիլիզնամ կաղէթա մուհարիրի Էպտել Նասրիհի էլ Սէլավի էֆէնտիյէ պէչինճի բիւթպէ Մէճիտի նիշանը իհսան պույրուլմուշ տըր։

—

Էտիրնէ վիլայէթինտէ Գըրգրիլիստէ չէտիտ պիր եաղմուր եաղարագ, պաղը տիւքքանլարը սէլ կէօթիւրմիշ, վէ մալճա պիր մըգտար զիյան օլմուշ իսէ տէ, նուֆուսճա թէէֆթէ օլմըշ տըր։

—

Ինչպու բաղար կէճէսի սաաթ 6 բատտէյէրինտէ Սթամպօլտա Սիրքեճի իսքէլէսինտէ պիր քարկիր խանէտէն հարիգ զուհուր իտերէք, տիկէր պիր քարկիր խանէ իլէ պէրապէր միւհթէրէգ օլմուշ տըր։

—

Մալիւմ օլտըղը վէճհ իլէ Սըրպ չըմէնտրֆէրլէրի իլէ Օսմանը չըմէնտրֆէրլէրինին պիրլէշմէ նօգթասը օլմագ իւզրէ Բրիչթինա գուրպինտէքի Լիբեան մէվգիի հիւքիւմէթը Սէնիյէ թարաֆընտան էվվէլճէ գապուլ օլունմուշ իսէ տէ, ախիրէն Պաղը Սէրասքերի՝ պիրլէշմէ նօգթասընն Սէլանիք իլէ Իսքիպ խաթթը իւզերինտէ վագը օլան վէ, Ավրսթրիա թարաֆընտան թէէլիֆ օլընան Սէլէնիք մէվգբի օլմասընտա ասքերիճէ պիր կէօնա մահզուր օլմատըղընը Պաղը Ալիյէ պիլտիրմիշ տիր։

Ինչպու եէնի պիրլէշմէ նօգթասը գապուլ օլունտրգտա, Պարօն Հիրշ թարաֆընտան պիրլէշմէ մատտէսինէ տաիր վուգու պուլան չէրաիթ տախի գապիլը իճբա օլապիլէճէք իմիշ։

—

Ֆէնէրլէր միւտիրի Մ. Գօլաս իլէ հիւքիւմէթը Սէնիյէ պէյնինտէ, կէլէճէք սեպտեմբերտէ խիթամ պուլաճագ օլան ֆէնէրլէր գօնթրաթասընն թէճտիտի վէ Գրըմբզը տէնիզտէ եէնիտէն ֆէնէրլէր թէէսիսի հագգընտա միւգաքերաթ ճէրեյան էյլէմէքտէ իմիշ։

—

Կէչէն բաղար կէճէսի պէյօղլունտա Սօֆիա լօգաղընտա պիր էճնէպինին խանէսինէ խըրսըզլար կիրէրէրէք, մէպլաղը քիւլի գըյմէթինտէ միւճէվհէրաթը հավի օլան պիր սանտրգճայը սըրգաթա ֆիրար էյլէմիշլէր տիր։

—

Կէչէնտէ Սուրիա սուլարընտա պուլունան վէ իւչ սէֆինէտէն իպարէթ օլան Ամերիգա ֆիլօսը՝ եագընտա իզմիրէ մուվասէլէթ իտէճէք տիր։

Մէլիլա նամ Ռուս ֆըրգաթիյնի տախի եագընտա իզմիր լիմանընա մուվասէլէթ իտէճէք տիր։

—

Պաթում վէ միւհագաթընտա պուլունան արազի սահիպլէրինին թաբու սէնէտլերի թէտգիգ օլունմագտա, վէ պունլարտա կէօթէրիլէն հուսուսա Ռուս մէմուրլարը թարաֆընտան նազարը իթիբարա ալընմայըպ, մըգտարը տէօնիմիսին էսաս իթթիհազը իլէ թահտիտը արազի իթմէք իսթէնիլմէքտէ օլտըղընտան, մէրգումանն ասհապը արազիտէն պիր գաչ զաթ՝ իտարէի Օսմանիյէ զէմանընտա օլտըղը կիպի, հուսուսա իթթիհազ օլունմասընը իսթիտա իթմէք իւզրէ Զարա պիր արզուհալ վերմիշլէր տիր։ Անճագ պու միւրաճաաթընն սէմէրէսիզ գալաճաղը զանն օլունույօր իմիշ։

—

Միւթէվէճճա ժօրժ Զարիֆինին քէրիմէի միւհթէրէմէսի Մատամ Սօֆի Նէկրօսինթ՝ բաղար սապահըսը, Պէյօղլու գատընլարընն թէէսիս իթմիշ օլտրգլարը «Լ-ը-ոոբ» նամ գրզ իշճիլէրի մահալինէ պիլտիրմէ, Զարիֆի ֆամիլեասը նամինա 250 նէֆէր ֆագիր գըզլարա էթ, էքմէք, եումուրթա վէ բարա թէվզի իթմիշ տիր։

Ռեժի

Իշխարհիկին կէօրէ, Ռեժի իտարէսին ըէխսի Մ. Տրվօ ճենապէրի՝ նիսմանէլիք օլարագ հէր նէվ թիւթիւնտէն պիրէր բաքէթ Ռեժի գօմիրէրի Նուրի պէյ վասէթասը իլէ Խաքիրաի Շահանէյէ արզ ու թագտիմ էյլէմիշ օլմայա, զաթը հաղրէթը բատիշահի՝ մէզգիւր թիւթիւնլերի պիզզաթ մուայէնէ իլէ, քէօյիւլերէ մախսուս օլան վէ քիյօսը 16 զրուշա օլան էն աշաղը նէվ թիւթիւնիւ իշլիմէզ պիր հալտէ կէօրէրէք, մէզգիւր նէվին իսլամնը, վէ սահր նէվէրէրին տախի տահա զիյատէ նէֆասէթինէ չաշչլամասընը էմր ու ֆէրման պուսյուրմուշ օլտըգլարընտան, Ռեժի իտարէսի՝ թիւթիւնլերին սուրէթը թերթիպ վէ իմալինճէ լազըմ կէլէն իսլահաթա պաշլամըշ տըր։

* * *

Տիւնքի Ֆոբրն պէյանընա կէօրէ, Ռեժի իտարէսի՝ էսքի թիւթիւն ֆապրիգաճըլարընտան պաղըլարընն հէնուզ էյէրինտէ պուլունան գէյլերը թիւթիւնլերի բաքէթլէյէրէք ֆիւրուսթ իթմէլերինէ միսասատէ իտուպ, անճագ իշտու թիւթիւնլերին ճինսինէ կէօրէ բաքէթլերին իւգերինէ շիմտիքի Ռեժի թարաֆընտան պիրէր պանտրոլ եարչըրըլմասընը վէ պունա մուգապիլ պիր իւճրէթ ալընմասընը չարթ պէյան իթմիշ տիր։

* * *

Էվզօբա կաղէթալարընն պէյանընա կէօրէ, Մէսալիքը Օսմանիյէ թիւթիւն Ռեժիսի միշթէրէք իլ մէնֆաատ իտուպ, անճագ իշտու թիւթիւնլերին ճինսինէ կէօրէ բաքէթլերին իւգերինէ շիմտիքի Ռեժի թարաֆընտան պիրէր պանտրոլ եարչըրըլմասընը վէ պունա մուգապիլ պիր իւճրէթ ալընմասընը չարթ պէյան իթմիշ տիր։

Էվզօբա կաղէթալարընն պէյանընա կէօրէ, Մէսալիքը Օսմանիյէ թիւթիւն Ռեժիսի միշթէրէք իլ մէնֆաատ չիրքէթի էսկամբընն ֆիւրուսթը ալաֆբրանկա ապրիլին 16սընա մուգուս պուլմուշ տըր։ Սէրմայէնին 10 գաթ զիյատէսի իսվալանմըշ օլտուրընտան, մուվաֆֆագիյէթը քեամիլէ հասըլ օլմուշ տըր։ Պէրլինտէ եալընըզ Պէյլբրօտէր պանգասը 310000 հիսսէ իշլուն իմզա իթմիշ տիր։ Բարիզէ թախսիս օլունան գըսմը էսկամ անիտէ իմզայանմըշ, վէ սէրմայէնին 5 գաթ զիյատէսի թասհհիւտ օլունմուշ տըր։

Վիէննա Ֆորսասընտա ֆէվգէլատէ պիր բէվամ վէ կէրմիյէթ օլտուղը միշահէտէ օլունուպ, Նոյէ Ֆրայ Բրէտ կաղէթասընը թէէմինինէ կէօրէ, Ֆրանսա վէ Բրուսիա մուհարէպէի ախիրէսինտէն պէրու մէզգիւր պօրսատա պէօյլէ պիր խահիշ հիչ կէօրիւլմէմիշ տիր։

Գրէտ Դ'Ամբար պանգասը՝ էսկամը մէզգիւրէ իւգերինէ 149·25 ֆլորին բիացա իլէ իճրան մուամէլէյէ պաշլայըպ, իլք տագիգալարատա էսկամը մէզգիւրէ պէօյիւք պիր բաթրրոր վէ կիւրիւլթիւ իլէ թա 159 ֆիօրինէ պատար եիւքսէլմիշ իսէ տէ, եավաշ եավաշ սիւքիւնէթ հիւքմ իտուպ, բիացա 157·50տէ գաբանմըշ տըր։

Ռէժիին 200·000 հիսսէսինտէն ապրիլին 16սնտա եալընըզ 90000ի բիյացայա չըգարըլմըշ տըր։

—

Նաֆիա Նէզարէթի թարաֆընտան թանզիմ ու նէշր օլունան պիր ճէտվէլէ նազարէն, 1299 սէնէսի զարֆընտա վիլայէթը Շահանէտէ 1468 քիլօմէթրօ չօսէ եօլ վէ 2147 քէօբրիւ վէ մէնֆիէղ իմալ օլունմուշ տըր։

Ինչու ինչաաթ՝ 600 քիլօմէթրօ չօսէ եօլ վէ 1597 քէօբրիւ վէ մէնֆիէղտէն իպարէթ օլան 1298 սէնէսինտէքի ինչաաթ իլէ մուվազէնէ օլունտուգտա, 1299 սէնէսինտէ 868 քիլօմէթրօ չօսէ եօլ վէ 555 քէօբրիւ վէ մէնֆիէղ ֆազլա ինչաաթ վուգուա կէլտիյի անլաշըլմըշ տիր։

Մէզգիւր ճէտվէլէ նազարէն, ուսուրը նաֆիայա ֆէվգէլատէ ասարը զարէթ կէօսթէրէն վիլայէթընն Վինճիսի Սիվաս, Զնճիսի Էնգարէ, Յինճիւսի Մանասթըր վէ Գիւնճիւսի Թրապիզօն վիլայէթլերի տիր։

Օլ պապտե տէրէճէի սանիյէտէ սայ իթմիշ օլանլար՝ Ատանա վիլայէթի իլէ Սէրֆիչէ միւթէասրըրվիլը, վէ տէրէճէի սալիսէտէ Մամուրէթ-իւլ-Ազիզ (Խարբուտ), Տիյարպէքիր, Էտիրնէ վէ Սէլանիք վիլայէթլերի տիր։

Վիլայաթը սահրէնին պիր թագըմը տէրէճէի բապիատա չալըշմըշ օլտուղու հալտէ, պիր թագըմը տա հէման հիչ զարէթ կէօսթէրմէմիշ տիր։ Անճագ Մուսուլ վէ Պիթլիս վիլայէթլերինէ օ սէնէ միւգթէտիր ֆէնն մէմուրլարընն պուլունուպ կէօնտէրիլմէմէսինէ պինտէն, անլար թապիր մասազուր կէօրիւլմէքտէ տիրլեր։

98 սէնէսի իլէ 99 սէնէսի պէյնինտէ կէօրիւլէն պու տէրէճէ ֆարգ՝ ամէյլի միքէլլեֆէնին եէնի եօլտա թագսիմը ամալ (աշխատութեան բաժանումն) ուսուլինտէն նէշէթ իթմիշ տիր։

Պալատէ մրգտարը կէօսթերիլէն 99 սէնէսինտէքի ինչաաթն գըյմէթը մուխամմէնէսի 708450 լիրա օլուպ, պունուն 100·000 լիրասը ճանիպլը հիւքիմէթը Մենիյէտէն վէ պագը գալան 703540 լիրասը նուֆուսը միւքէլլեֆէնին սայ ու ամէլինտէն հուսուլէ կէլմիշ տիր։

ԹԻԼԷԿՐԱՖ

Ազանս Հավաս գ-ռ-Ֆանդաբը Բոսֆորոսի մաղազասը Բեղլիբ օլանան Ֆեբէբ-ֆլոբ տըր։

Իսքէնտէրիյէ 18 ապրիլ

Սըհհիյէ իտարէսի թարաֆընտան վէրիլէն մալիմաթա նազարէն, Գալքիթատա գօլէրա վէֆիյաթը թէզայիւտ իթմիշ տիր։ Վէֆիյաթէրն մզգտարը պէրվէճհի աթի պէյան օլունուր։

Մարտըն 22սինտէ խիթամ պուլան հաֆթա զարֆընտա 132

Տէվրի հաֆթասընտա 157

Ապրիլինցինտէ խիթամ պուլան տահա էրթէսի հաֆթասընտա 117

Մահը մէզգիւրըն 12սինէ գառար օլան էրթէսի հաֆթասընտա 253

Պասէյնտէն Սիէյիչէ կիտէն Նէչէոէվէ վարօրընտա եօլտա 2 քիչի վէֆաթ իթմիշ, վէ պունլարըն գօլէրատան վէֆաթ իթտիքլերինէ շիւպհէ իտիմէքտէ պուլունմուշ տըր։ Մէզգիւր վարօրը թոր գառանթինասընա իտտէ օլունմուշ տըր։

Սիւմէյիչ 18 ապրիլ

Հինտտէն կէլմէքտէ օլան Գրէտէոէ նամ ինկիլիզ հարպ սէֆինէսինտէ գօլէրատան պիր քիչի վէֆաթ իթմիշ տիր։

Իսքէնտէրիյէ 19 ապրիլ

Գալքիթա վէ Պասէյնտէն վէ սահր սէվահիլը Հինտիյէտէն կէլէն սէֆինէնին նիզամէն գարանթինա պէքլէմէլերինէ գարար վէրիլմիշ տիր։

Բարիզ 20 ապրիլ

Բուսիա սէֆիրը ճէտիտի Պարօն Մօհրենհէյմ իթիմատամէսինի ճիւմհուրիյէթ ըէյիսինէ թագտիմ էյլէտի։

Պու միւնասէպէթլէ թարաֆեյնտէն պիր թագըմ քէլիմաթը տօսթանէ թէաթր օլունտըղը սրրատա, Պարօն Մօհրենհէյմ՝ սէլէֆի Բրենս Օրլօֆրն խաթթը հարբէքէթինտէ տէվամ իտէճկինի պէյան էյլէմիշ տիր։

Գահիրէ 21 Ապրիլ

Գօլերանընն թէգարրուպը մէլհուզ օլմասընա մէպնի, նիզամաթը սրհհիյէնին հարֆը հարֆընա իճրասընա տիգգաթ վէ նէգարէթ օլունմագ լիւզումը տիւէլը մուազամա գօնսօլոսլարը թարաֆընտան Նուպար բաշայա իսթար օլունը։

Խսմաիլիյէ 21 ապրիլ

Ապրիլ 10ընտան 20սինէ գառար Սիէյիչ գանալընտան 108 գրթասէֆինէ միւրուր իթմիշ, վէ 2090000 ֆրանգ հասըլաթ վագը օլմուշ տըր։

Գահիրէ 20 ապրիլ

Ինկիլթէրրանընն բօլիթիգա մէմուրը Մ. Պէյրինկ Լօնտրայա չաղրըմը օլտըղընտան, կէլէճէք սալը կիւնիւ պուրատան հարէքէթ իտէճէք տիր։

Խսքէնտէրիյէ 20 ապրիլ

Տարէյի սրհհիյէ թարաֆընտան նէշր օլունան պիր բաբօրթօ մէալինէ նազարէն, Պոմպայտան կէլէն Գրէտէոէ նամ ինկիլիզ հարպ սէֆինէի նագլիյէսի գանալա տախլ օլտուգտան սոնրա, կիւվէրթէսինտէ գօլէրայա եալընըզ պիր քիչի թութուլմուշ, վէ օտաէրթէսի կիւնիւ քէսալը իֆագաթ էյլէմիշ տիր։

Մէզգիւր վարօրը չիմտի ահվալը սրհհիյէսի եօլընտա տըր։

Գանալա կիրմէզտէն էվվէլ Գրէտէոէ վարօրընն 1558 եօլճըսը միյանընտա 5 քիչի ատի խասթալըգտան վէֆաթ իթմիշ, վէ պիր քիչի տէ գարահիյէր իւֆիւնէթի իլլէթինտէն էօլմուշ տիր։

Մըսըրըն ահվալը սրհհիյէսի պէր քէմալ տըր։

Աթինա 22 ապրիլ

Ռէսմէն իլան օլունտրընա կէօրէ, Գրալ ժօրժ՝ Վօլտան Լարիսայա միւմթէտ օլան չրմէնտրֆէր խաթթընը պիզզաթ քէնտիսի մանինն Գինտ ըէսմէն քիչատ խտրճէք տիր։ Պատէհու Գրալը միշարէլէց՝ թէսալիանընն պայրճա չէհրլերինի զիյարէթ էյլէյէճէք տիր։

Սրհհիյէ իտարէսինն պիր գառարը մուճիպինճէ, Մըսրտան կէլէնլեր՝ 5 կիւն գարանթինա պէքլէյէճէքլէր տիր։

Լօնտրա 22 ապրիլ

ՄէՀլէոը Մէպոսան. —Պու կիւն կլատրաթան գապինէթօսը՝ հայվանաթ իտարասընա տաիր օլան թէքլիֆնամէ հագգընտա մէպուսանը ըէյը ումումիսինէ միւրաճաաթ օլունտրգտա, 24 ըէյ էքսերիյէթէ մաղլուպ օլմուշ տըր։

Մէկգիւր գապինէթօ՝ իշպու ըէյտէն տօյալը վագը օլաճագ գարարրներ ճումաա կիւնի պիտիրէճէյինի պէյան իթմիշ տիր։

Ժանս Բիւէրէն Վէ՝էլ Մ. Ինկլնդը Բարաֆընտան Մոպոսընը Ռեգուլիւ օլանան Ռեվլիկոֆ ադ։

Պերլին 22 ապրիլ

Պու կիւնքի Նաֆսիյա Ցարեսի կազէթասընը պէյանընա կէօրէ, Գրօնշլթատա 3նէֆէր Բուս պահրիյէ զապթանը թէվգիֆ օլունտրգլարը կիպի, Սարաթօֆտա 9 նէֆէր Բուս մէմուրիյը միւքիյէսինին իգամէթկահրանտա բօյիս թարաֆընտան իճրաի թահարրիյաթ օլունարագ, մուախարէն մէմուրիյինը մերգումէ տախի թէվգիֆ օլունմուշտար տըր։

Բէթերսպուրկտան մէվրուտ պիր թէլէկրաֆը պէյանընա կէօրէ, Զար կէլէճէք այ զարֆընտա Մօսգուայը զիյարէթ իտէճէք տիր։

Բուսիա իմբէրաթօրը՝ մալիէնին սէրզընը գարամագ իչին պէօյիւք պանքերլեր վէ թիճարարաթ թարաֆընտան թէէտիրէ օլունաճագ բաթէնթա վէ վերկիլերին թէկզիտինի վէ պիր խայլի տէ եէնի վէրկիլէր թարհընը էմր իթմիշ տիր։

Եէնի իսթիգրազ մալիյէնին աչըզընա խթիմալ օլունմայըպ, ումուրը նաֆիայա խթիմալ օլունաճագ տըր։

Լօնտրա 16 ապրիլ

Թէէմինէն պէեան օլունտուղընա կէօրէ, Գանթան վալիսի՝ Պագ Նինին էլտէն կիթտիկինէ մէսուլ օլան քեաֆֆէի զապթանը ազ իթմիշ, վէ պունլարտան խայլիսինի տէ իտամ ճէզասընա հիւքմ էյլէմիշ տիր։

Զին հիւքիմէթի՝ թէքմիլ ասքերին սիլահ ալթընա ալընմասընը էմր իթմիշ տիր։

Բէթերսպուրկ 19 ապրիլ

Միրալայ Սուտէյքինին գաթիլի Տէկայէֆին տիւն Օտեատտա թէվգիֆ իտիլմիշ օլտըղընա տաիր պիր չայիա տէվրուն իտիյօր։

Էրզադը իսթիլալ Բուսիատա հէման քեամիլէն էհէմմիյէթինի զայպ իտէրէք, հիւքիմէթին չիտտէթի վէ Բուսիանընն թէգագգըյաթը էսասիյէսի հագգընտաքի իմիտլերին հէր եէրտէ քեսպը թէէլիտա էյլէմիշ օլտըղընը ժուրնալ ոզ Մեն Բիթերսպուրկ պէյան իտիյօր։

Մէրվ էհալիսինին գրսմը քիւլիսի Աֆղանիսթանա հիճրէթ իթմէքտէ օլտըղընա տաիր չըգան չայիա թէքզիպ օլունույօր։

Վիէննա 19 ապրիլ

1882 վէ 83 սէնէլէրինտէ ինչասը իչիւն իմթիյազ վէրիլմիշ օլան 1131 քիլօմէթրօ եէնի չըմէնտրֆէր խութութունտան 750 քիլօմէթրօսրընն ինչա իտիլմիշ օլտըղընը ըէսմի կէազթա պէյան իտիյօր։

ՏԱԽԻԼԻԹԼ

Սարիբէօրին պէյանընա կէօրէ, Եըլտըզ գօմանտանը Ազնավուտ Ալի պէյ՝ սուտուր իտէն իրատէի Սէնիյէ մուճիպինճէ, Գիւնճի օրտույա (Էրզինկեան) վէ ասքերը խասսա պինպաչըլարընտան Բաֆի պէյ տախի Թարապլուսը-Ղարպ ֆըրգաի ասքերիյէսինէ թաեին պուրրուլմուշլար տըր։

Մումանիլէյհիւմա կէյէն բէնճէնպիհ կիւնիւ մահալը մէմուրիյէթը ճէտիտէլերինէ միւթէվճհիհէն Ցերսասատէթտէն հարէքէթ իթմիշլեր տիր։

—Շուրաի-Տէվլէթ ըէխսի Ա. քիֆ բաշա հագրէթլերինին՝ ախիրէն Ատիյէ նէգարէթինէ թալին պույրուլան Հասան Ֆէհմի բաշա հաղրէթլերինին եէրինէ Նաֆիա նէգարէթինէ նասպ պույրուլաճաղընը էյտբէս բիվայէթ իտէյօր։

—Մաճարիսթան միլլէթ տաշյարըմզտան օլուպ Տէրասատէթտէ մուգիմ պուլունան Աւսթրիալը Մ. Ա. Ջունդ՝ տէվլէթը մէթպուէսի թարաֆընտան եագրնտա Գուրօն տը Ֆէր Նիշանընա նաիլ օլաճագ, վէ պու միւնասէպէթլէ մուամիլիյէյին՝ Պարօն Իւնվանընը իհրազ իթմէյէ խսթիհգագը պուլունաճագ տըր։

—Զաթը հաղրէթը Բատիշահի՝ Արշիտուքս Սթեֆանինին Ցերասատէթտէ միւտտէթը իգամէթինտէ Հարէմի Հիւմայուն թերճէմանլըղընա թային պույրըլան խարիճիյէ միսթէշարը Տատեան Յարութիւն էֆ. հաղրէթլերինին քերիմսինէ իլինճի ըիւթպտէն մուրասա պիր գըթա ճեֆգաթ նիշանը իհսան պույուրմուշլար տըր։

—Պէյօղլու գալպազան վէ միւֆթիրիյէրինէն օլուպ 12 սէնէ միւտտէթլէ քիւրէք ճէզասընա մահգիւմ օլմուշ օլան Ֆիւրատ Պէքիր նամ խաֆիյէ՝ իլի այտան պէրու հապսխանէ խասթախանէսինտէ խասթա եաթմագտա իլէն, տիւն վէֆաթ էյլէմիշ տիր։

Թ-ըէին պէյանընա կէօրէ, մերգում՝ 17 կիւն ճան չէքիլէրէք եօրկանլար բարալամըշ տըր։

—Արնավուտ քէյիֆ էճնիւնտէ տէմիր սթմըշ օլան պիր Օսմանլը ղըրհլրսրընն նէօպէթճիսինի, կէչէն կէճէ մէզգիւր ղըրհլընն պիր ազ էօթէսինտէ պուլունան պիր եունան սէֆինէսինին պիր թայֆասը թիւֆէնքլէ վուրուպ գաթլ էյլէտիյինտէն, Լիման իտարէսինտէն կէօնտէրիլէն սանտալ վէ ըթիմպօթլար իլէ մէզգիւր եունան սէֆինէսի իհաթա օլունմըշ, վէ էրթէսի կիւնիւ մէզգիւր սէֆինէնին քեաֆֆէի թաֆիլարը տէրտէսթ օլունմըշլար տըր։

—Սբանիա սէֆիրի սապրգ Մ. Բաագոնն կէչէն կիւն հուզուրը Շահանէյէ չրգրպ վէտանամէսինի թագտիմ իթտիյի ըիվայէթ օլընմըշ իսէ տէ, միշարէյէյ՝ վէտանամէսինի թագտիմ իշիւն տէյիր, իլա Սբանիա գրալը թարաֆընտան զաթը Շահանէյէ եագըլան պիր մէքթուպը թագտիմ իշիւն հուզուրը Շահանէյէ չրգ մրշ տըր։

Մէքթուպը մէկգիւր Սբանիա գրալիցսաընա թարաֆը հաղրէթը բատիշահիտէն իհտա պույրուլան Շէֆֆագաթ նիշանընտան տօյալը թէչէքքիւրի միսթէկամմիլ իմիր։

Սէֆիրը ճէտիտ՝ Մ. տը Գօլլօ՝ էվվէլքի սապահ Ցէրասատէթէ մուվասալէթ իթմիշ իսէ տէ, տիբլօմասի ուսուլինճէ սէֆիրը սապրգ պէթէքրար հուզուրը բատիշահիյէ չրգրպ վէտանամէսինի թագտիմ իթտիքէն սոնրա, սէֆիրը ճէտիտ հուզուրը հաղրէթը Շէհրիարիյէ գապու պույրըլաճագ տըր։

—Վան վալիսի Համիտ վէ Հէքքարի վալիսի Ֆէհմի Բաշալար հաղարաթը տիւն մահալը մէմուրիյէթլերինէ միւթէվճհիհէն Ցէր սատէթտէն հարէքէթ իթմիշլեր տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Բազար էրթէսի կիւնիւ բաթրիգ վէքիլի Ռուսճուգեան Դեր. Տ. Գէորգ վարդապետ՝ Կրօն. ժողով Ատենապետի Լուսինեան Դեր. Տ. Խորէն Սրբազան իլէ գարու քեահեասը Ֆրէնկեան Աբրահամ էֆ. պիրիքտէ օլտըղը հալտէ, Ռում բաթրիգխանէսինէ կիտէրէք, բաթրիգ գայմագամը Ակաթանկէլօս էֆէնտիյէ Մ. Զատիկ եօրթուսընը թէպրիք իտիպ, պու միւնասէպէթլէ էֆէնտիի մուամիլէյինին գայմագամլըգ մէմուրիյէթը ճէտիտէսինի տախի Բաթրիգ Ամեն. Տ. Ներսէս Սըրբազան հաղրէթլերի թարաֆընտան թէպրիք էյլէմիշ տիր։

Պատէհու մուամիլէյէ Ռուսճուգեան Հայ՝ Էրմէնի Գաթոլիք բաթրիգի բիւթպէթլու Ազարեան էֆ. հաղրէթլերիյլէ Պուլկար էքզարքը էֆէնտիյէ տախի մուգապէլէթէն իատէի զիյարէթ իտէրէք, իյիսի ըէսմը թէպրիք իթմիշ տիր։

* * *

Եէվմը մէզգիւրտէ միլլէթիմիզտէն պիր խայլի զէվաթը միւթէպերէ վէ կրօն. վէ բաղ. ժողով ազալարը վէ Երեսփոխանլար վէ սահրէ խասքէօյէ պիլ ազիմէ Բաթրիգ Ամեն. Տ. Ներսէս Սըրբազան հաղրէթլերինէ իյիսի բասիմէլ թէպրիքսազի էյլէմիշլեր տիր։

Եինէ օ կիւնիւ Միլլէթ մէճլիսը ումումիսինին Մայր Դիւանը՝ մէճլիսը մէզգիւրընն կաթողիկոս ինթիխապընա տահր օլան բաբօրթօսընը Բաթրիգը միշարէյէյէ թագտիմ իթմիշ, վէ մէճլիսը ումումի մէզգիւրընն նէթիյէճէ ինթիխապիյէսինի վէ կաթողիկոս ինթիխապը հագգընտա թասատիլէն գարարլաշարընը ուսուլի Ս. Էջմիածին Սինոդընա թէպլիղ իթմէսինին թավսիյէ էյլէմիշ տիր։

Բաթրիգ Սրբազան հաղրէթլերի՝ Միլլէթ մէճլիսը ումումիսինին քէնտի հագգընտա իհթիրամաթը փարգա իպրաղըյլա քէնտիսինի պիրինճի նամզէտլիկ լայրգ կէօրանիկինէ վէ շու սօն վագթարտա մէճլիսը մէզգիրիրն պիր մէսլէքը միֆիտտ տէվամ էյլէտիկնէ պէեանը մէմունիյէթ իթմիշ վէ մէզգիւր բարօրթօնրն սէրիան Ս. Էջմիածինէ իրսալինի էմր էյլէմիշ տիր։

Օ ազամը եօլա չրգարըմըշ օլան մէզգիւր բաբօրթօնրն սուրէթի պէրվէճհը աթի տիր։

Ամենապատիւ Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարք Նախագահ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան։

Ազգային Երեսփոխանական ժողովի Հայոց Թուրքիոյ, ըստ հրաւիրի Պատրիարքական Գերապատիւ Փոխանորդ Հօր, անցեալ երկուշաբթի օրն, 2 Ապրիլ, հանդիսաւոր նիստ գումարելով ի Մայր Եկեղեցւոյ, ընդ նախագահութեամբ Գերաշնորհ Տ. Միքէոն Եպիսկոպոսի Սէֆէրեան, նկատողութեան առաւ նախ Կաթողիկոսական Յանձնաժողովոյ 1866ի ընտրական եղանակին բարեփոխման վերաբերեալ մի նոր առաջարկութիւնն, որ էր

«Ազգային Երեսփոխանական ժողովն Հայոց Տաճկաստանեայց ի միջոց ցանկի քուէարկելոյ նախապէս ի Համագումար եկեղեցական ժողովոյ Հայոց Թուրքիոյ յանուն առաջնորդական վիճակաց Հայոց եղելոց ընդ իրաւասութեամբ Պարիարքութեան Կ. Պոլսոյ, կընտրէ միակ քուէարկութեամբ երեք ընտրելի եպիսկոպոս ի Կաթողիկոսութիւն ամենայն Հայոց։

Այս եղանակաւ պատրաստեալ եռանուն ցանկն կը դասակարգուի ըստ թուոյ քուէից, և առաջի անուան իրաքանչիւր ընտրելւոյն կը նշանակուի թիւ քուէիցն զոր ստացաւ։

Եկեղեցին Հայոց որ ի Տաճկաստան՝ ըստ որում կազմէ ամենամասնութիւն Ազգին Հայոց, պահանջած է և կը պահանջէ իրաւամբ որ իւր եռանուն ցանկն ամբողջապէս և նշանակութեամբ քուէից ընտրելեացն, մտանէ ի քուէտուփն քուէարկութեան որ կը կատարուի ի Կաթողիկէ Տաճարի սրբոյ Էջմիածնի։

Այն ընտրելին՝ որոյ յԱզգային ժողովին ստացած քուէից վրայ բարգուելով Ռուսաստանի, Պարսկաստանի և Հնդկաստանի Հայոց քուէայքն՝ կատանայ Մեծամասնութիւն քուէից, նա է ընտրեալ Հայրապետն և Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց։

Պատրիարքն Կ. Պոլսոյ պատրաստեալ զեռանուն ցանկ ընտրելեաց հաղորդէ առ Տեղապահն Ս. Արարատեան Մայր Աթոռոյ ի ձեռն առանձին պատուիրակի, տալով նմա պաշտօն ներկայանալ և ընտրակն գործողութեանց վերոյշանակեալ պայմանաց մէջ, և մասնակցիլ յանուն Հայոց Տաճկաստանի։»

Եւ, 33 ձայնի դէմ, 63 ձայնի ստուար մեծամասնութեամբ ընդունելով սոյն այս բարեփոխումն, ըստ այնմ ապա, ի ձեռն Վիճակային Համագումար ժողովոյ պատրաստուած եօթնանուն ընտրելեաց փակեալ ցանկին վերայ, մասնակցութեամբ հարիւր և մի երեսփոխանաց, ձեռնարկեց կատարել կաթողիկոսական երից ընտրելեաց քուէարկութիւնն, որ յանդեցաւ հետեւեալ արդեանց։

Ռուբ

Ամեն. Տ. Ներսէս, Պատրիարք Կ. Պոլսոյ 62

Ամեն. Տ. Խրիմեան, Նախկին Պատրիարք 50

Դեր. Տ. Մեսրոպեանց Եպ. Աստվածատուրեան 42

Մայր դիւանս ի պաշտօնէ տեղեկագրելով Ձեր Բարձր Սրբազնութեան, իբրև նախագահի Ազգային կեդրոնական վարչութեան, Երեսփոխանական ժողովոյ սոյն հանդիսաւոր քուէարկութեան արդիւնքն և յանուն Ազգային ժողովոյ շնորհաւորելով զԱմեն. Սրբազնութիւն Ձեր վասն այն ստուարաթիւ քուէից որ պարծանապէս կը ներկայացնեն Թուրքիոյ Հայոց մեծամասնութեան կամքն, կը յանձնարարէ Ազգային վարչութեան որ, ի ձեռն առանձին պատուիրակի և ըստ ամենայն արամադրութեանց քուէարկեալ բարեփոխման բարեհաճի հաղորդել զեռանուն ցանկ ընտրելեացն առ Ամեն. Տեղապահն Արարատեան Մայր Աթոռոյ Ս. Էջմիածնի՝ ի վերջնական քուէարկութիւն և յարմարաւոր Ընտրութիւն Գահակալին Ամենայն Հայոց Հայրապետութեան.

Մատչելով ի համբոյր Ս. Աջդ

Մնամք խորին մեծարանաց

Դիւան Ազգային ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ

Ց. ԳՈՒՐԳԷՆ Բ. ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ

9 Ապրիլ յամին 1884

Ի Ղալաթիա

—

Կէչէն բազար կիւնիւ Աբշիտիւք Բօսօլի իլէ զէվճէսի Աբշիտիւչէս Սթեֆանի՝ Օրիորդ Տատեան վէ մայէթիլէ պէրապէր եէտի գուլէտէն Լյուպա կիթտիքլերինտէ, Թորգարու էճնիւնտէն կէչէր իքէն, մահալլի մէքթէպը միլլինին գըզ վէ երքէք չակիրտանը. եէքթարզ բուպալար կէյինմիշ վէ պայարընա տա գրանթալար գօյմուշ օլտըգլարը հալտէ, թաքկէճի ճատտէսինին իւզերինտէ միլի վէ ֆրանսարգճա նազմէլէմ թէրէնիւմիլի բրէնս վէ բրէնսէսի իսթիգալ իթմիշ օլտըգլարընտան, միշարէյէհիմա իշպու իհթիրամտան ածայր պէյանը թէչէքքիւր վէ մէմնունիյէթ իթմիշլեր տիր։

* * *

Բազար էրթէսի կիւնիւ տէ միշարէյէհիմա Բրէնս վէ Բրէնսէս հազարաթը Թօյաճը քէօյունտէն էմիրկէնէ կիտէր իքէն, Աբշիտիւգ Բօսօլի՝ գարիյէի մէզգիւր ըէտէ պուլունան իխթիյար դարիպ բաբաղը կէօրիւպ չաղըրմըշ վէ իւզերէրինէ տուվա օգունմանընը թէքլիֆ էյլէմիշ օյմաղա, ամիսին բուհանի տախի Բրենս վէ Բրենսէս հազարաթը իւզերինէ պիր Պահպանիչ տուվաը օգունմուշ տըր։

—

Տիւնքի նալը կիւնիւ Կաթողիկոսական Յանձնաժողով Պէյօղլունտա Բաթրիգ Սրբազան հաղրէթլերինին Նախագահութիւնը թահրիրա իճթիմա իտէրէք, կէչէն ճումատա էրթէսի (Ազագ շաբաթ) կիւնիւ Բուսիա սէֆարէթի թարաֆընտան բաթրիգը միշարէյէյհէ թէսլիմ օլանան եէնի պիր քահաղրտ իւզերինէ էբէյիճէ միսքաբէրթ իթմիշ տիր։ Մէզգիւր քահաղրտտա Բուսիա հիւքիմէթի՝ կաթողիկոսընն ըզրֆի Պալաժէնեա Նիգամմէսի ահվալտը մուճիպինճէ ինթիխապ օլունմասընը երնէ մուսիրրանէ թալէպ իթմէքտէ, վէ բաթրիգխանէ պատգամաւորլարընն ումում թիւրքիա էյմէնիլերինէ վէ քիլի մագամընտա գապուլ օլունմագլա եալընը իքի բէյ գագը օլան Ամամպոլ վիճակներն վէքիլլերի մագամընտա գապուլ օլունմագլարընը պէյան էյլէմէքտէ պուլունմուշ տըր։

Մէզգիւր Ցանձնաժողով՝ Միլլէթի մէճլիսը ումումիսինին ախիրէն վերտիկի գարար իւզերինտէ սապիթ գատէմ գայմաղամվէ արթրգ հիշ պիր իտտատատան վաղ կէչմէյիպ նէթիյէճէ ինթիխապիյէյի պա բաբօրթօ Ս. Էջմիածին Սինոդընա պիլտիրմէկէ, վէ իքի պատուիրակը տա անդարիպ կէօնտերմէկէ գարար վէրիպ, պու գարար մուճիպինճէ Լուսինեան Դեր. Տ. Խորէն Սրբազան իլէ նոր բատուունկան Թարեթիան էֆէնտի պիլիսթիպ իթմիշ օլմպղլա, պու իքի զաթ՝ թաղիմաթը ըէսմիյէի պիլիսթիսապ եագընտա էջմիածնէ ադիմէթ իտէճէքլէր տիր։

—

Տիկէր պիր չօգ մահալլիրտէն օլտուղը կիպի Մօսկուատան տախի բազար էրթէսի կիւնի միլլէթիմիզ թիճճարանը միթէպէրանընտան Անահօֆ իմզասը յան Բաթրիգ Սրբազան հաղրէթլերինէ պիր թէլէկրաֆ միւրատ իտէրէք, միշարէյէյհէն կաթողիկոսլըղա պիրինճի նամզէտ ինթիխապ օլունմարընը թէպրիք էթմիշ տիր։

—

Բաթրիգ Սրբազան հաղրէթլերի՝ թաթիլ իտիլմիշ օլան Հարինի կաղէթասընն աչըլմասընը բէճա իթմէք իզրէ Մաթպուաթ միտրի սատէթլու Մէհմէտ էֆէնտի ֆազիլ հաղրէթլերինէ պիր թեզքերէ քահրիր ու իրսալ էյլէմիշ օլտուղը իշտիրմիշ տիր։

—

Բաթրիգ Սրբազան հաղրէթլերի՝ էօնիւմիզտէքի Նոր կիւրանկ կիւնիւնտէ Գուստասը Շերիֆ թագտիս իթմէք իշիւն հէմ պէյօղլու Ս. Երրորդութիւն քիլիսէսի թաղ. խորհուրդը, վէ հէմտէ Գումգարու տիշարրսը քիլիսէսի թաղ. խորհուրդը թարաֆընտան տավէթ օլունմուշ տըր։

Գումգարու տիշարրսրընն Գուստասը Շերիֆի՝ Պէզճեան Յարութիւն Ամիրանն (Գաղէզ Արթին) իսթիրահաթը բուհը իշիւն իմիշ։

—

Ֆիլիպէտէ նէշր օլունան Ֆիլէրօ-Բէլէ կաղէթասընն պէյանընա կէօրէ, Դաղկազարգըն բազար կիւնիւ Ֆիլիպէտէ Ս. Գէորգ քիլիսէսինտէ մէրհում Ժորժ Զարիֆինին իսթիրահաթը բուհը իշիւն Տ. Արիստակէս Հայր Թարաքընտան սուրէթը մախսուսէտ տուվալար օգունուպ Ֆիլիպէ էրմենի ճէմաաթը տախի իշպու տուվա այինինտէ հաղը պուլունմուշ տըր։

—

Միլլէթ մէճլիսը ումումիսինին Մայր Դիւանը ազալարը Ս. Զատիկ եօրթուսու միանասէպէթիլէ Բաղ. ժողով Ատենապետի Մագսուտ Սիմոն պէյ էֆ. հաղրէթլերինին խանէսինէ պիլազիմէ, ըէսմը թէպրէքի իլիա էյլէմիշլեր տիր։

ՄԷՄԱԼԻԲԸ ՕՍՄԱՆԻՅԷ ԹԻԹԻՆԼԷՐԻՆԻՆ ՄԻՆԹԷՐԷՐԸ ԻՒԼ ՄԷՆՅԱԼ ՌԷԺԻՍԻ

Պազըթիւթիւնճիլէր՝ էլէրինէ գալան էսքի թիւթիւն բաքէթլերի իւզերինէ Ռէժի թարաֆընտան եարըշարարարան եէնի պանտրոլարը մէճճանէն եարըշարարարընը, վէ պինապէրին թիւթիւնճիլերին իճաատէսի թէճամբյա եալան օլարագ իմսալ իթմէյէ հարամ էյլէմիշլեր տիր։

Մէսալիբը Օսմանիյէ թիւթիւն բաքէթլերի իւզերինէ Ռէժի թարաֆընտան եարըշարարարընը մէճճանէն եէնի պանտրոլարը մէճճանէն եարըշարարարընը, վէ պինապէրին թիւթիւնճիլերին իճաատէսի թէճամբյա եալան օլարագ իմսալ իթմէյէ հարամ էյլէմիշլեր տիր։

Բաթրիգ Սրբազան հաղրէթլերի՝ Միլլէթ մէճլիսը ումումիսինին Մայր Դիւանը ազալարը Ս. Զատիկ եօրթուսու միանասէպէթիլէ Բաղ. ժողով Ատենապետի Մագսուտ Սիմոն պէյ էֆ. հաղրէթլերինին խանէսինէ պիլազիմէ, ըէսմը թէպրէքի իլիա էյլէմիշլ